

Przedwzrostek

Egzemplarz pojedynczy **10 groszy**
Prenumerata miesięczna **2,50**

Ilustrowany dziennik narodowy i katolicki

Redaktorzy: tekstu redakcyjnego na str. 3 i 4 — Stanisław Czapiewski; tekstu redakcyjnego na str. 1, 2, 5 i 10 — Jan Plazak; tekstu redakcyjnego mutacji „I” (str. 6 i 7) — Konstanty Dobrzyński; tekstu redakcyjnego mutacji „K” (str. 6 i 7) — Henryk Walter; działu sportowego — Stefan Słowiński; działu programów radiowych — Zdzisław Antoniewicz. Ogłoszenia i reklamy — Antoni Lesmiewicz.

Zakład i miejsce odbicia, wydawca i miejsce wydania Drukarnia Polska Spółka Akcyjna, Poznań św. Marcin 70.

Nr 15

Wydanie Ł

Rok 69

Czwartek, dnia 19 stycznia 1939

Ostatecznym celem Japonii - zorganizowanie Azji

W najbliższych dniach premier Japonii Hiranuma w wielkiej mowie przedstawi stanowisko Japonii w sprawie Chin

Tokio. (PAT) Agencja Domei donosi, iż na ostatnim posiedzeniu rady cesarskiej postanowiono bezwzględnie przeprowadzić wszystkie wytyczne w polityce japońskiej w Chinach.

Jeśli Czang-Kai-Szek nie zaprzestanie oporu Japonii, to Japonia wszystkimi rozporządzalnymi środkami zmierza do całkowitego zniszczenia obecnego reżimu chińskiego.

Jednocześnie premier zapowiedział, iż Japonia przyjmie współpracę wszystkich kół chińskich, które wykażą zrozumienie dla celów Japonii w odbudowie Chin. Również Japonia chętnie będzie współpracowała z innymi mocarstwami, które, uznając sytuację Ja-

ponii na Dalekim Wschodzie, wyrażą chęć tej współpracy. Ostatecznym celem Japonii nie jest zwycięstwo orężne w Chinach, lecz odbudowa Chin i zorganizowanie wschodniej Azji na nowych podstawach.

W końcu premier Hiranuma wskazał w swej mowie na konieczność koncentracji wszystkich sił narodowych w kraju, wzmocnienie obronności państwa i rozszerzenia jego zdolności produkcyjnych.

POMNIK DALADIERA
Pomnik premiera Francji stanie w gmachu francuskiej izby przemysłowo-handlowej. Pracuje nad nim jeden z marsylskich rzeźbiarzy

Armia narodowa 65 km od Barcelony!

Natarcie wojsk gen. Franco trwa z trzech kierunków — Walka o ostatnią linię obrony

Rzym. (PAT) Specjalni korespondenci pism rzymskich donoszą z frontu katalońskiego, że legionści zaatakowali ważny strategicznie odcinek Ignalda, stanowiący ostatnią zapórę naturalną przed Barceloną w postaci masywu górskiego Montserrat.

Najwyższy szczyt w tych górach sięga powyżej 1.200 m i jest poważnym punktem oporu wojsk barcelońskich.

Na wybrzeżu korpus nawarski i marokański posuwają się na Vendrell. Na odcinku północnym wojska „czerwone” ewakuowały już m. Seo de Ugrell, przez które przechodzi szosa na

stronę francuską. Oczekiwane są dalsze walki w dolinach górnego biegu rzeki Segre.

Korespondenci włoscy podkreślają, że rząd barceloński, chcąc zwalczyć rozprężenie i podnieść ducha w szeregach, pośpiesznie organizuje obronę na całym terytorium Katalonii.

Zdaniem gen. Yague, dowódcy korpusu marokańskiego, gdyby wojska „czerwone” nie stawiały silniejszego oporu, niż dotychczas, to zajęcia Barcelony należały się spodziewać w ciągu 15 dni.

Wojska gen. Franco koncentrycznie

nacierają na Barcelonę z trzech kierunków i w poniedziałek wieczorem znajdowały się przeciętnie w odległości 65 km od stolicy Katalonii. Natarcie trwa. Na odcinku środkowym frontu katalońskiego wojska gen. Franco zajęły m. Bellprat i posunęły się o 10 kilometrów naprzód, zajmując zachodni brzeg rzeki Gaya.

„Dezertery”

Z zeznań mieszkańców miast zdobytych w niedzielę przez wojska narodowe wynika, że wszyscy mężczyźni i kobiety w wieku 17 — 35 lat uważani są przez republikanów za „dezertery”, o ile nie towarzyszą dobrowolnie wycofującym się oddziałom republikańskim. Wojska republikańskie miały otrzymać rozkaz strzelania do tych „dezertery”, idzie bowiem o to, ażeby na terytoriach opuszczanych przez wojska republikańskie pozostawała jak najmniejsza ilość mieszkańców.

PPS idzie razem z ludowcami

Warszawa. (Tel. wł.) Przy wyborach samorządowych w Przeworsku, które odbędą się 22 bm., PPS zgłosiła wspólną listę z ludowcami. (w)

Tragedia na morzu

Aberdeen. (PAT) Trauler „Cristabelle Stephen” zatonął u wybrzeży Aberdeen dziś w nocy. W wypadku zginęła cała załoga, składająca się z 9 lub też 10 ludzi.

Dokładnych wiadomości o stanie liczbowym załogi nie zdołano jeszcze ustalić.

Żądania pracowników państwowych

Warszawa. (Tel. wł.) Organizacja pracowników państwowych prowadzi narady o poprawę płac. Projekt domaga się wprowadzenia dodatków rodzinnych, m. i. 30 złotych od dziecka, udzielenia półtoramiesięcznej pensji nowożeńcom jako jednorazowej zapomogi, oraz przejęcie przez państwo opłaty świadczeń społecznych dla urzędników kontraktowych. (w)

Bonnet i Halifax opuścili Genewę

Paryż. (PAT) Dziś, we wtorek z rana przybyli na dworzec Lyoński ministrowie Halifax i Bonnet, powracający z Genewy.

Min. Halifax bezpośrednio z dworca udał się do ambasady brytyjskiej.

Kto rzucił bomby?

Londyn. (PAT) Agencja Reutersa donosi, iż w związku z wczorajszymi zamachami bombowymi, władze bezpieczeństwa wydały szereg nadzwyczajnych zarządzeń. Wzmocniono ochronę wszystkich elektrowni oraz kontrolę podróży w portach brytyjskich. W całym kraju policja intensywnie patrolowała wybrzeża.

Zamachy bombowe były dziełem irlandzkich terrorystów.

Za zdradę stanu

Berlin. (PAT) Wykonano dziś wyrok śmierci na osobach Heinza Koschana i Gerarda Kersandta, skazanych za zdradę stanu.

Min. Komarnicki u lorda Halifaxa

Genewa. (PAT) Poseł R. P. w Bernie, min. Komarnicki, który przybył do Genewy w niedzielę w godzinach popołudniowych, przyjęty został w poniedziałek przez lorda Halifaxa na jego życzenie i odbył z nim półgodziwą rozmowę.

Anioł pokoju: Zaledwie jeden wulkan przytłumie, otwiera się nowy.

Demonstracja francuska w Maroku

Do Casablanki przybędzie 30 wojennych okrętów francuskich oraz wiceadmirał Darlan i gen. Gamelin

Paryż. (PAT) „L'Epoque” donosi z Casablanki, że flota francuska, która przybędzie do Maroka, składać się ma z eskadr atlantyckiej i śródziemnomorskiej.

Flota przybędzie w tym samym

czasie, gdy bawić będą w Maroku wiceadmirał Darlan i gen. Gamelin, którzy odjadą z Tulonu 19 stycznia na pokładzie krążownika „Emil Bertin” do Oranu, a następnie do Casablanki.

Tak więc niebawem w Casablanka

stanie 30 okrętów wojennych z załogą 10 tysięcy ludzi. Będzie to największa liczba okrętów floty francuskiej, jaka kiedykolwiek stała na redzie tego portu.

Projekt światowej reprezentacji emigracyjnej dla Żydów

Umiedzynarodownienie zagadnienia emigracji żydowskiej — Wspólna akcja rządów — Kolonie na San Domingo? — Zabiegi Rublee w Berlinie

(d) Londyn. (PAT). W kołach politycznych omawia się projekt stworzenia jednolitej światowej reprezentacji wszystkich komitetów i towarzystw, zajmujących się zagadnieniem emigracji i pomocy uchodźcom żydowskim. W skład reprezentacji światowej miałoby wejść ponadto rzeczoznawcy dla spraw emigracyjno-kolonialnych, świata finansowego oraz pełnomocnicy rządów państw emigracyjnych.

W szczególności idzie o ujednoczenie akcji wpływowych towarzystw, działających na terenie Anglii, Francji, Holandii i Stanów Zjedn. Reprezentacja światowa miałaby za zadanie nawiązanie kontaktów z rządami państw środkowo i wschodnio-europejskich.

O co chodzi

Projektodawcy rekrutują się spośród wysokich osobistości politycznych Anglii. Przyswiewają im następujące cele:

- 1) Odebranie zagadnieniu emigracji żydowskiej charakteru prywatnofilantropijnego i nadanie mu cech prawnopublicznych w sensie międzynarodowym.
- 2) Zespolenie akcji poszczególnych rządów zainteresowanych w skutecznym i pozytywnym rozwiązaniu zagadnienia żydowskiego.
- 3) Znalezienie obszarów dla masowej emigracji żydowskiej ze szczególnym uwzględnieniem Palestyny, jako centrum narodowego Żydów.

Umowa handlowa z Sowietami

Warszawa. (Tel. wł.) Z Rosją Sowiecką rozpoczną się rokowania o umowę handlową. Wśród artykułów, które będziemy wywozić, pierwsze miejsce, bo około 80 pct, zajmą wyroby żelazne, drugie węgla, a trzecie wyroby włókiennicze.

Spośród artykułów, które będziemy przywozić z Rosji, wymienić należy surowce żelazne, chemiczne i bawełnę. Szczególnie bawełna może stworzyć dla naszego przemysłu włókienniczego nowe, łatwiejsze warunki.

Do Moskwy wyjedzie jutro delegacja polska pod kierownictwem naczelnika Łychowskiego. Rokowania trwać będą 7 do 10 dni. (w)

I Z RUMUNIA

Warszawa. (Tel. wł.) W końcu stycznia będą podjęte rokowania polsko-rumuńskie o zawarcie na rok bieżący nowej umowy handlowej, opartej na zasadach clearingu. (w)

Na Fundusz Romana Dmowskiego

W administracji naszej złożono w dalszym ciągu następujące ofiary:

Koło Żeńskie Stronnictwa Narodowego Raszków Wlkp.	34,— zł
Franciszka Garczyńska	3,— "
Kazio i Terenia Szukałowie	2,— "
Dr Emil Schmidt, Poznań	20,— "
Józefa Baranowska	5,— "
Władysław Tucholski	5,— "
W. K.	50,— "
Tow. Przemysłowe „Sobieski” przy brzeg Warty	50,— "
Jan Dąbrowski, b. poseł do Sejmu, Poznań, ul. Polna 27, m. 3	20,— "
B. B.	10,— "
Tow. Gimn. „Sokół”, Krotoszyn	70,— "
K. Sanecki, Lubraniec	10,— "
Stanisław Gabryzewski, b. notariusz, Jasło	10,— "
Bezimiennie z Częstochowy	20,— "
J. Frykowski	20,— "
Helena Kamińska	5,— "
Kosińska	10,— "
Maria Tomasik	5,— "
Markowscy	10,— "
Wojciechowski	2,— "
St. Kmieciński	5,— "
Maria Kujawska	5,— "
N. N.	2,— zł
Wacław Jeziorowski, Grunwaldzka 5	5,— "
Tow. Gimn. „Sokół”, Barcin	10,— "
Wiktor Cysz z zamiast wstępu na „Bal Kupiectwa”	20,— zł
inż. Szczepan Jeleński	20,— "
Józef Brustman, Bnin	10,— "
Paulina Jarnatowska	2,— "
Wacław Jeziorowski, ul. Grunwaldzka 5	5,— "
Tow. Gimn. „Sokół”, Barcin	10,— "
razem z poprzednio pokwitów.	540,50 zł

4) Ujednoczenie akcji finansowej i zawarcie pomiędzy reprezentacją a rządami państw emigracyjnych dwustronnych umów, dotyczących strony finansowej emigracji.

Projekt utworzenia światowej reprezentacji emigracyjnej, spotkał się z nader przychylnym przyjęciem ze strony czołowych działaczy emigracyjnych i kół żydowskich.

Dokoła spraw gdańskich w Genewie

(d) Genewa. (ATE). Wbrew zapowiedziom pewnych kół Sekretariatu Ligi, sprawy gdańskie nie były przedmiotem obrad Rady. W szczególności nie zebrał się „Komitet Trzech” dla zagadnień gdańskich.

Dlatego też wiadomości jakoby ów Komitet rozważał sprawy ustaw antyżydowskich w Gdańsku i wyłonił podkomitet, nie były ściśle, a oparte jedynie na zapowiedzi mającego się odbyć posiedzenia.

Z drugiej strony nie znajdują potwierdzenia doniesienia, jakoby Wysoką Komisarz Ligi Narodów w Gdańsku — prof. Burckhardt zamierzał

Równocześnie rozważana jest propozycja utworzenia kolonii w republice San Domingo na wyspie Haiti. Można ponoć osiedlić na tych obszarach 100 tys. uchodźców.

Z Berlina donoszą, że rozmowy między p. Rublee a dr. Schachtem poświęcone sprawie finansowania emigracji żydowskiej z Rzeszy trwają.

zrezygnować ze swego stanowiska.

Od Redakcji. Oficjalna agencja PAT podała wiadomość o posiedzeniu „Komitetu Trzech”, a później odwołała ją. Natomiast „Danziger Neueste Nachrichten” twierdzą, że posiedzenie odbyło się i że wyniki obrad „Komitetu Trzech” będą przedstawione Radzie Ligi dopiero na sesji w maju.

104 sesja Rady Ligi

(d) Genewa. (ATE) 104 sesję Rady Ligi otworzył przewodniczący min. Sandler. Delegat Nowej Zelandii przedłożył raport komisji zdrowia, który został przyjęty.

Z pobytu min. Csaky w Berlinie

Bankiet w hotelu „Adlon” — Wzięta u marsz. Goeringa

Berlin. (PAT) Min. spr. zagr. Rzeszy von Ribbentrop wydał wczoraj w poniedziałek wieczorem w hotelu „Adlon” przyjęcie na cześć bawiącego w Berlinie węgierskiego ministra spr. zagr. hr. Csaky.

W przyjęciu tym wzięli udział ambasador japoński Osima, ambasador włoski Attolico, poseł węgierski Sztotyay oraz liczni przedstawiciele

niemieckiego życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego.

W wygłoszonych toastach obaj ministrowie spr. zagr. podkreślili liczne węzły, łączące narody niemiecki i węgierski.

We wtorek węgierski min. Csaky złożył w towarzystwie posła węgierskiego w Berlinie Sztotyaya wizytę marszałkowi Goeringowi. Rozmowa trwała godzinę.

Odpowiedź Japonii na noty Anglii i Stanów Zjedn.

Japonia nie zgadza się na konferencję międzynarodową, lecz gotowa jest przystąpić do rozmów z państwami zainteresowanymi

Tokio. (PAT) Według informacji, posiadanych przez Agencję Domei, odpowiedź japońska na noty angielską i amerykańską zawierać będzie następujące zasadnicze punkty:

- 1) Japonia sprzeciwia się rozpatrzeniu sprawy Dalekiego Wschodu przez konferencję międzynarodową.
- 2) Japonia gotowa jest natomiast przystąpić do bezpośrednich rozmów z mocarstwami zainteresowanymi pod warunkiem, że te uznają zasadę uwol-

nienia ludów Dalekiego Wschodu od wszelkiego rodzaju półkolonialnych serwitutów i ograniczeń, likwidację bloków gospodarczych, zniesienia barier celnych oraz konieczność wolnego dostępu do surowców.

Panika i popłoch w Czung-King

Ludność wojennej stolicy Chin opuszcza w panice miasto

(d) Czung-King (ATE) Od kilku dni w mieście panuje panika. Dziesiątki tys. mieszkańców opuszczają w popłochu miasto. Wszystkie drogi są przepelnione taborami uchodźców, którzy wywożą z miasta swój ruchomy dobytek. Powodem tej paniki jest niedzielny nalot aeroplanów japońskich. Był to największy atak lotniczy na Czung-King od początku działań wojennych.

Władze podjęły zarządzenia celem zmniejszenia ilości ofiar przyszłych nalotów, a m. in. poleciły ludności cywilnej opuszczanie w miarę możliwości miasta i szukanie schronienia w okrogach wiejskich. Należy podkreślić, że ludność miasta Czung-King wzrosła od rozpoczęcia wojny z 300.000 na 600.000. Ten wielki wzrost tłumaczy się przeniesieniem prowizorycznej stolicy Chin do Czung-King.

Nowe stowarzyszenie

Warszawa. (Tel. wł.) Jak slychać, ma powstać specjalne „Stowarzyszenie pomocy ofiarom nieszczęśliwych wypadków”. Stowarzyszenie to ma udzielać zasiłków względnie renty osobom pozbawionym utrzymania. (w)

Prawa Egiptu do Kanalu Sueskiego

Kair. (PAT) W czasie dzisiejszej sesji senatu prezes rady ministrów Mohamed Mahamud Pasza podkreślił prawo Egiptu do uczestniczenia we wszelkich ewentualnych rozmowach,

dotyczących Kanalu Sueskiego.

Poza tym oświadczył on, że według posiadanych przez niego informacji, ani problem Kanalu Sueskiego, ani też żadna inna sprawa, dotycząca Egiptu, nie była omawiana w ciągu ostatnich rozmów angielsko-włoskich.

W sprawie kolonij

(d) Londyn. (ATE). „Daily Herald” podaje pogłoskę, że kpt. Wiedemann, osobisty adiutant kanclerza Hitlera, ma przybyć do Londynu w bieżącym tygodniu celem nawiązania z rządem angielskim półoficjalnego kontaktu w sprawie kolonij.

(d) W pobliżu Nagasaki w Japonii przystąpiono do budowy wielkiej katedry ku czci św. Filipa, misjonarza meksykańskiego, który wraz z 25 innymi męczennikami został w r. 1597 ukrzyżowany na tym miejscu, na którym stanie świątynia.

(d) W Argentynie nad prowincją Cordoba przeszła huraganowa burza. Woda zalała szosy i linie kolejowe. Wezbrana rzeka Colorado wylała pod Santiago Estero. Pociąg towarowy zdążający do tego miasta uległ katastrofie. Maszynista i 12 kolejarzy utonęło.

(d) Na całym obszarze ZSRR rozpoczął się powszechny spis ludności, którego przeprowadzenie trwać będzie w miastach do dnia 23 bm., w okrogach zaś wiejskich do dnia 26 bm. Spisu ludności dokonuje około milion urzędników.

(d) W Nowym Jorku b. pilot transportowy Assen Jordanow demonstrował w niedzielę na lotnisku nowy rodzaj benzyny, która nie wybuchła, nawet gdy kula karabinowa przebiegała zblizkiem.

(d) W związku z uroczystą inauguracją pierwszego Sejmu słowackiego, która ma się odbyć w dniu 18 bm., słowacka dyrekcja poczt wydaje znaczki pamiątkowe wartości 3 koron.

(d) Na motorowcu duńskim „Seelandia”, na którym młody król Syjamu Ananda Mahidol powraca do Europy, wybuchła ospa. Motorowiec „Seelandia” przybył do Singapuru w niedzielę, i przebędzie tu dłuższą kwarantannę.

(d) Znana ongiś gwiazda filmu niemeo Olive Alice Cameron popelnila w niedzielę samobójstwo, skacząc przez okno na bruk. Wynalezienie filmu dźwiękowego było końcem jej kariery.

Telegramy kondolencyjne

Do redakcji naszej wpłynęło następujące pismo:

„Poruszeni do głębi serc śmiercią ukochanego Wodza, stojąc przy Jego świeżo usypanej mogile, ślubujemy testament Jego na każdym kroku realizować. Ślubujemy i wykonamy!”
Młodzież Państwowego Instytutu Technicznego — Kraków

Nowy zamach w Anglii

Londyn. (PAT) Dokonano tu nowego zamachu bombowego na podstacji elektrycznej przy wielkiej tamie w pobliżu szosy Birmingham — Wallsall.

Wybuch nastąpił po południu i był słyszany z dużej odległości. Podstacja została częściowo uszkodzona. W pobliżu miejsca wybuchu znaleziono również drugą bombę.

Porozumienie „Ozonu” i PPS w Warszawie

(pol) „Głos Narodu” donosi w formie kategorycznej o porozumieniu „Ozonu” i PPS w Warszawie. Pismo to pisze:

„Pierwsze posiedzenie nowej warszawskiej Rady Miejskiej odbędzie się dnia 26 bm. Pertraktacje między OZN a PPS są już na ukończeniu. OZN otrzyma prezydenta miasta, którym zostanie obecny prezydent Starzyński, zaś PPS otrzyma dwóch wiceprezydentów i trzech ławników. Radni „bundowcy” mają wstrzymać się od głosowania. „Bund” otrzyma za to jednego ławnika.”

Nie trzeba było wynajmować

Warszawa. (Tel. wł.) Właściciel nieruchomości przy ul. Rynowskiej 16, gdzie mieściła się żydowska loża Bnei-Brith, zwrócił się do sądu o eksmisję tej instytucji z powodu zalegania przez nią komornego. Dziewięćcypokojuowy ten lokal jest opieczetowany i zamknięty i nie przynosi właścicielowi żadnego dochodu. Sprawa ma być traktowana przez sąd grodzki w połowie lutego. (w)

Wpływy z opłat od maki i kaszy

Wpływy, jakie osiągnął skarb państwa z opłat od maki i kaszy od dnia 5 września 1938 do pierwszych dni stycznia rb. wyniosły ogółem 17 miln. 254 tys. zł. W ten sposób czasokres około 4 miesięcy dał już więcej niż połowę sumy, preliminowanej na cały rok gospodarczy 1938/39. Jak wiadomo, rząd spodziewał się osiągnąć z tego źródła 30 miln. zł w całym roku. (P. A. A.)

Wypadek na rzece

Warszawa. (Tel. wł.) W tych dniach do rzeźni w Stanisławowie przeprowadzano grupę cieląt. Gdy cały konwój znalazł się na rzece, zarwał się lód i wszystkie cielęta i pastuch runęli do rzeki. Cielęta potonęły, a pastuch zdołał się uratować. (w)

Z NASZEGO STANOWISKA

Wskazania na bieżącą chwilę

Dążenie do zjednoczenia rozbitego politycznie narodu jest dążeniem naturalnym i zdrowym. Nie zjawiało się też ono w chwili rozplakotania w całej Polsce deklaracji pika Koca i powstania „Ozonu”, ale przejawiało się od początku powstania niepodległości państwa polskiego w wielu próbach i inicjatywach. Przypomnieć trzeba choćby próbę utworzenia w inicjatywy ówczesnego obozu narodowego (Związku Ludowo-Narodowego) trwałej polskiej większości w Sejmie w pierwszej połowie 1926 r., zapewniającej stałość rządów w Polsce, co wywołało reakcję w postaci zamachu majowego.

Te naturalne, jak podkreślaliśmy, dążenia do zjednoczenia polskiego narodu wynikają z powszechnego odczucia i zrozumienia trudnego położenia politycznego, w jakim znalazła się Polska odrodzona. Zawsze im rozwój stosunków w Europie położenie Polski czynił trudniejszym, czy nawet groźniejszym, tym silniejszy był prąd, zmierzający do skupienia sił narodu polskiego.

Ten naturalny prąd do zjednoczenia narodu został jednak przez „Ozon”, metody, jakich używała ta organizacja, nieszczerze intencyj — doszczętnie w opinii społeczeństwa skompromitowany.

Nie znaczy to wszakże, by zostały zahamowane dążenia do zjednoczenia, by zostały stłumione tęsknoty do jedności, wartości i siły narodu polskiego. Dążenia te istnieją — silniejsze bodaj właśnie dlatego, że nie zostały przez „Ozon” zrealizowane, że zostały przez tę organizację spaczony, doprowadzone do karykatury i zwyrodnienia przez samą chęć nieszczerego naśladowania idei narodowej, nadużywania nierealizowanych przez siebie hasel narodowych, przez podrabianie ruchu politycznego, który się najzjadlej zwalcza.

Świadczy o wartości tego nędznego plagiatu politycznego, usiłującego zastąpić prawdziwą ideę, której wyznawców się tępi bez miłosierdzia, daje ostatnio tygodnik „Jutro Pracy”, organ jednej z grup „sanacyjnych”, zwolenników pika Sławka, będących w ostrej wobec oficjalnej polityki i „Ozonu” opozycji. Możemy się na świadectwo to powołać tym bardziej, że grupa pika Sławka ani w przeszłości, ani obecnie, mimo że przeszła ostatnio poważną ewolucję, nie odnosiła się i nie odnosi z sympatią do tzw. przez nich „endej” do Stronnictwa Narodowego. Oto co na ten temat pisze „Jutro Pracy” (podkreślenia nasze):

„Wszędzie tam, gdzie metoda represji i gwałtu daje rezultat wprost przeciwny do zamierzonego, zaczyna się systematyczne okradanie mitu. Grupa rządząca przejmując po prostu cały bagaż poglądów i hasel przeciwnika po to, by odebrać mu monopol ideologiczny.

„Konfunkturalni biurokraci wyobrażają sobie, że wielki prad dziejowy można rozładować przy pomocy mechanicznie stosowanych namiastek i falsyfikatów.

„Niewolnicze naśladowanie opozycji, dywersja i plagiat myślowy nie potrafi jednak zastąpić braku żarliwych przekonań i wierzeń.

„Te same pojęcia, które na swoim podłożu rodzinnym elektryzowały świadomość zbiorową, z chwilą przeniesienia ich w środowisko odkomenderowanych urzędników giną i wiedzą beznadziejnie. Asymilacja cudzych idei powierzchowna, nieszczerza i płytka wywołuje tylko nudę, podejrliwość, lub wstręt organiczny.

„Prawdziwy nacjonalizm dochodzi do władzy przez walkę, więzienie i śmierć. Nie można go zoficjalizować.”

Trudno tym myślom zaprzeczyć słuszności. Wypowiadają je wprawdzie nasi dawni i dzisiejsi przeciwnicy, którzy także usiłują nacjonalizm po swojemu naśladować (nie wchodzą w to: szczerze, czy nieszczerze), ale wypowiadają w rozgoryczeniu niewątpliwie prawdę, której zresztą dawniej nie dostrzegali.

Nie potrzebujemy tych myśli rozszerzać, ani ich uzasadniać. Wypowiadaliśmy je sami od dawna wielokrotnie. Tu znajdujemy tylko potwierdzenie tego, co sami głosiliśmy.

Zjednoczenie narodu prawdziwe, istotne, naturalne, organiczne i trwałe może dokonać się jedynie na fundamencie idei narodowej. Skupienie żywych sił narodu może się

dokonać tylko wokół najżywotniejszych spraw bytu narodu i jego przyszłości, wokół dążeń do utrwalenia podstaw życia narodowego i rozwoju wszechstronnego, wokół wielkich ambicji i aspiracji narodowych.

Realizacja tych dążeń musi być oparta nie tylko o świadomość narodową, ale i o organizację polityczną narodu. Tę organizację zaś są karne, zdyscyplinowane, ofiarne szeregi Stronnictwa Narodowego, którym przewodzi nieśmiertelny duch Romana Dmowskiego, które rozpała żar Jego idei.

Musimy w dzisiejszych groźnych dla Polski warunkach jej bytu rozszerzyć i pogłębić poczucie

odpowiedzialności za losy Polski. Rosnąć muszą nowe zastępy ofiarnych bojowników idei narodowej, gotowe do pracy i poświęceń dla idealów Wielkiej Polski i walki o jej lepsze jutro. W ogniu walki o Wielką Polskę pamiętać jednak musimy, że powodzenie tej walki zależy od tego, czy i w jakim stopniu potrafimy strzec czystości idei, krzepić siłę moralną i zwartość wewnętrzną naszych szeregów, otwartych dla wszystkich uczciwych, świadomych swych narodowych obowiązków Polaków, budzić myśl, inicjatywę i wolę do czynu twórczego i walki.

Nie cyniczny plagiat, ale idea prawdziwa zwyciężyć musi i zwycięży!

ŻYCIE POLITYCZNE

CZY BĘDĄ RADNI MIANOWANI ?

Podczas ostatniej dyskusji sejmowej jeden z posłów „ozonowych” żałując się na wyniki grudniowych wyborów samorządowych wspominał, że społeczeństwo już „dojrzało” do tego, by część radnych samorządowych, wybieranych przez społeczeństwo, zastąpić radnymi z nominacji, mianowanymi przez organy rządowe.

A więc?... Coś w rodzaju drugiej ordynacji wyborczej do sejmiku w zastosowaniu do samorządu. Pomysł, który w odniesieniu do parlamentu „nie zdał próby życia” Sławkowska ordynacja w wydaniu samorządowym.

Dziwić się nie można, że „Ozon” po grudniowych wyborach czuje się nieszczerze i poszukuje na gwałt środków wzmacniających. Klęska grudniowa musiała być tym dotkliwsza, że nastąpiła po „zwycięstwie” w wyborach sejmowych. Toteż poszukująca bezskutecznie zaufania społeczeństwa „sanacja” zwróciła się do wypróbowanego środka: mianowania.

Logika „ozonowego” myślenia jest następująca: skoro nas ludzie nie chcą wybierać, to widocznie nie „dojrzała” jeszcze należyć do naszych rządów. Nie umieją wybierać, więc niech nie wybierają wcale. Będziemy radnych mianować sami i kwita.

Mimo wszystko trudno jednak będzie mianować na entuzjastów „Ozonu” te milionowe rzesze Polaków, którzy nie „dojrzała” jeszcze do wybierania na rozkaz — kandydatów „Ozonu”.

Te nominacje na pewno się nie uda...

KTO RZĄDZI NA RUSI PODKARPACKIEJ ?

Jeden z posłów do parlamentu węgierskiego pisze na łamach „Uj Magyaraság”, że naród węgierski dość już ma ustawicznych prowokacji czeskich. Rząd węgier-

ski wykazuje cierpliwość nie chcąc zejść z drogi pokoju, ale w końcu musi się dostosować do woli społeczeństwa, które ze wzrastającym wzburzeniem śledzi wydarzenia.

Węgry są zdania że podsyćcie nienawiści do nich jest potrzebne rządowi czeskiemu celem powstrzymania rozkładu wewnętrznego na Rusi Podkarpackiej. Nie wiadomo, kto rządzi dziś na Rusi Podkarpackiej a taki stan nie może się długo utrzymać.

Naszym zdaniem, awantura pod Munkaczem potrzebna była Niemcom do wykazania światu, że ludność Rusi Podkarpackiej „nie chce” połączenia z Węgrami. Wpływy niemieckie muszą tam już być bardzo silne, skoro pod ich naciskiem „rząd” ks. Wołoszyna zdecydował się na prowokację, która bądź co bądź mogła przynieść nieobliczalne skutki. Świadczy to, że „samodzielna” Ruś Zakarpacka zdążyła już w dużym stopniu stać się bezmyślnym narzędziem polityki niemieckiej.

Podziwiać tylko należy anielską cierpliwość Węgrów, pozwalających partyzanckim bandom na bezkarne naruszanie granic swego państwa. Na szczęście cytowany głos dziennika budapeszteńskiego wskazuje, że cierpliwość ta zaczyna się nareszcie wyczerpywać. Najwyższy czas!

Wrzenie na Rusi Podkarpackiej w dalszym ciągu nie ustaje. Nie próżnują ci, którym zależy na dolewaniu oliwy do ognia; trzeba niestety stwierdzić, że propaganda niemiecka na Zakarpaciu robi swoje.

Ma to dla nas, dla Polski duże znaczenie, akcja ta bowiem skierowana jest nie tylko przeciw Węgrom lecz także i może przede wszystkim przeciw Polsce. Równoległe z nią idą ustawiczne prowokacje terrorystycznych bojówek czeskich na naszym pograniczu.

Obyśmy za naszą politykę bezczynnego wyczekiwania nie zapłacili drogą na naszej granicy południowej!

O roli Dmowskiego w Wersalu

Prof. Kutrzeba o roli Romana Dmowskiego w czasie konferencji w Wersalu

Znany historyk prof. Stanisław Kutrzeba w książce pt. „Kongres, traktat i Polska”, wydanej w r. 1919, tak charakteryzuje rolę Romana Dmowskiego na kongresie pokojowym w Wersalu:

„Na czele Komitetu stał wódz stronnictwa narodowej demokracji i jego wybitna indywidualność, górnąca bezwzględnie w komitecie, nadawała cechę całej pierwotnej organizacji, choć wchodzili do niej nie tylko narodowi demokraci, ale bezpartyjni oraz realści. Zależnie więc od programu politycznego oceniano u nas w kraju Komitet. Nie szczędził mu zarzutów zwłaszcza ci, którzy sami przegrali swój program nie czując, jak dziwnie w ich ustach wygląda krytyka, boć w razie gdyby za ich hasłami poszło społeczeństwo, gdyby się im nie było oparło, a narzucających się na wodzów nie usunęło, sprawa Polski byłaby zgola inaczej wyglądała, trochę chyba mniej

pomyślnie, niż się dziś przedstawia.”

„...W Komitecie politykiem na wielką miarę był tylko jeden jego prezes Roman Dmowski.”

Sukcesy polskie na kongresie, to głównie zasługa Dmowskiego... „Umysł to ogromnie trzeźwy, logiczny; znał doskonale grunt pracy, a z niesłychaną ścisłością oceniał stan rzeczy politycznych, by znaleźć właściwą drogę działania, właściwe słowo. Budował program zawczasu, obliczając szanse, odważając argumenty, których będzie można użyć przy liniach granicznych Polski, których nie przesuwiał ponad miarę, stał z uporem, uważając za zasadniczy błąd, jeśli ktoś nie wierzy, że swój program przeprowadzi i idzie na szkodliwe kompromisy. Może tylko ostrym słowem, dotkliwą krytyką nieraz zrażał sobie ludzi; prawda, że nie mogło to mieć zresztą wielkiego znaczenia...”

Pomnik Romana Dmowskiego rośnie

„Warszawski Dziennik Narodowy” zajmuje się sprawą nieobecności rządu na pogrzebie Romana Dmowskiego. Pisze on m. in.:

Dmowski był przecież nie tylko ministrem, nie tylko delegatem Polski na konferencję, która ustalała nowy byt państwowości naszej; był twórcą polityki zagranicznej polskiej; twórcą jej wówczas, gdy jeszcze nie istniało państwo! I twórcą

polityki takiej, która właśnie do stworzenia państwa prowadziła, a w latach Wielkiej Wojny — doprowadziła. Jego imponujący wysiłek genialnej myśli i żelaznego charakteru dał Polsce w tej dziedzinie tak wiele, że nie tylko przetrwała to formalnie jego tytuły, ale przetrwała też potężnie, iż w spojrzeniu na całokształt tego życia, czyni je niemal zgola nieistotnymi.

W dalszym ciągu pismo stwierdza, że zapewne narodowcy nawet nie ży-

czyli sobie na pogrzebie udziału ludzi, których nic nie łączy z ideologią narodową:

Najbliższa rodzina Romana Dmowskiego, jaką był dlań jedynie zastęp najbliższych jego uczniów nie ma zapewne żalu, iż tak się stało, jak to widzieliśmy. Może nawet nie pragnęła by manifestacją żałoby ze strony ludzi, którzy byli Dmowskiemu dalecy przez całe życie. Może też spontaniczność żałoby społecznej ujawniła się tym pełniej, że społeczeństwo stało nad tą trumną samo.

Artykuł swój tak autor kończy pisząc o Dmowskim:

Dziś pomnikiem jego są proste słupy graniczne, znaczące władanie Polski na ziemiach jej kolebki.

Ten pomnik będzie rósł i potężniał pracą obozu narodowego aż stanie się rzeczywistością, wymarzoną przez Zmarłego Wodza: stanie się Wielką, Narodową Polską.

PRZEGLĄD PRASY

Ilu było Żydów w Zbąszyniu ?

Podczas głośniejszej już dyskusji sejmowej nad sprawą Żydów niemieckich, skoszarowanych w Zbąszyniu, premier Składkowski oświadczył, że posiada w tym względzie ściśle cyfry. W związku z tym pisze „Słowo” wileńskie:

„Dlaczego tych cyfr pan premier nie przytacza? Znowu jakaś tajemnica. Tym razem nie trudno ją odcyfrować: skoro bowiem w Zbąszyniu w tej chwili znajduje się 4.900 „uchodźców” żydowskich i stanowią (według słów premiera) „tylko połowę tych, którzy byli”, to znaczy, że ogółem było ich — 9.800, plus-minus: 10 tysięcy Żydów z Niemiec. (A nie 8).

„Z tego wniosek taki: że w dobie głośniejszych rzekomo oficjalnych hasel o konieczności odzyskania Polski i zorganizowania emigracji Żydów polskich, nie w tym kierunku nie zostało zrobione, natomiast przeciwnie: rozmieszczono po miastach i miasteczkach tej Polski jeszcze 5 tysięcy Żydów, składających się z elementu dla Polski obcego, nie władającego językiem polskim, elementu, który zarówno ze względu na swe nastawienie psychiczne, jak nędzę materialną, traktowany być może wyłącznie jako uciążliwy i niepożądany.”

W dodatku Żydzi ze Zbąszynia w bardzo sprytny sposób uciekają, gdyż, jak donosi „Dziennik Poznański”:

„Onegdaj 5 Żydów ze Zbąszynia zorganizowało w sposób nadzwyczaj sprytny ucieczkę specjalnie sprowadzoną dorożką samochodową aż z Warszawy. Uciekinierzy usiłowali przedostać się przez powiat wolsztyński do Małopolski Wsch.

„Organy policyjne zbąszyńskie w czas wykryły zamiar ucieczki, toteż skoro Żydzi wyruszyli ze Zbąszynia bocznymi drogami, zorganizowany pośęg policyjny udał się za nimi i uciekinierzy zostali stosunkowo w krótkim czasie zatrzymani przez policjantów z Siedlca — i odstawieni do dyspozycji organów policyjnych w Zbąszyniu.”

Byłoby więc wskazane, by zlikwidowano obóz żydowski w Zbąszyniu jak najprędzej i to nie „w myśl zasad ludzkości”, lecz w myśl interesów narodu polskiego.

Dlaczego ?

P. Cat-Mackiewicz porusza w „Słowie” wileńskim ciekawą sprawę:

„W dniu 27 grudnia 1937 roku — pisze — zmarł ambasador Rzeczypospolitej przy stolicy apostolskiej, p. Władysław Skrzyński.

„Od tego czasu, czyli od przeszło roku ambasada ta nie jest obsadzona, co więcej, nie słycać nawet, aby została obsadzona, aby były jakieś projekty w tej kwestii.

„Polska jest krajem katolickim i większość ludności szczerze katolicka i pobożna żywa sobie napewno, aby stosunki państwa z Watykanem były jak najściślejsze.

Nikt w Polsce zresztą nie protestował przeciwko utrzymywaniu z Watykanem normalnych stosunków dyplomatycznych, wszyscy uważają to za rzecz zrozumiałą i konieczną.

„Polska posiada szereg niezalatwionych doniosłych spraw, w których współpraca z Watykanem jest konieczna. Wspomnijmy chociażby kwestie greko-uniów, nieporozumienia z metropolią Szeptyckim, kwestie akcji misjonarskich itd. itd.

„Trzeba wreszcie pamiętać, że tak długie nieobsadzanie ambasady uważa się zawsze w stosunkach dyplomatycznych za pewien akcent niezadowolenia z kontrahenta, względnie forma ta służy dla wyrażenia protestu.”

— Czemu przypisać ten dziwny stan rzeczy? — zapytuje p. Mackiewicz i nie daje na to odpowiedzi, stwierdzając jedynie, że pytanie to należy do „przypierających do muru”.

Czy dowiemy się więc — dlaczego ambasada przy Watykanie nie jest obsadzona?

Trzy doniosłe wynalazki Polaka

Czy przewrót we włókiennictwie?

Wszystkimi drogami płyną do Polski wełna i bawełna — Najniezbędniejszy surowiec — Potężniejsze widmo utraty surowców — Tylko w imię interesu narodowego — Przymus stosowania środków zastępczych — Doniosłe wynalazki łodzianina, p. Jana Kubickiego — Czym właściwie są wynalazki?

Artykułem tym, pióra mgra Jana Wyganowskiego, rozpoczynamy cykl reportaży o sensacyjnym wynalazku Polaka, p. Jana Kubickiego, łodzianina, ojca wełnolitu — czyli syntetycznej wełny, Lechilla — środka zastępczego dla juty i nowego sposobu kotanizacji lnu i konopi. Te trzy wynalazki otwierają nowe horyzonty w realizacji planu samowystarczalności gospodarczej we włókiennictwie. Reportaże nasze będą bogato ilustrowane. — Red.

Wynalazca p. Jan Kubicki przy pracy.

I.

Z bezkresnej Ameryki, z tajemniczego Egiptu i Indji Brytyjskich płynię do Gdyni i Gdańska w kadłubach okrętów „włókno ras kolorowych” — bawełna.

Płyną do portów naszego morza statki załadowane wełną australijską, argentyńską, afrykańską, belgijską, nowozelandzką.

Podążają w kierunku Morza Bałtyckiego całe flotyle, bo przewieźć trzeba przeszło 100 tys. ton zagranicznych włókien.

Bele bawełny i wełny arteriami komunikacyjnymi przetaczają się do ośrodków przemysłu włókienniczego.

I dymią kominy fabryczne zakładów włókienniczych. Nad Łodzią, Białskiem, Białostockiem szeroko rozpościerają swe skrzydła skłębione chmury dymu. Warsztaty włókiennicze dygocą sprężonym ruchem. Prą niepowstrzymanie naprzód. W murach fabrycznych kłębi się, przewala się ulicami wszechpotężna fala burzliwego życia. Drga rytmem pracy natężonych mięśni i skupionych myśli miliona ludzi. Wciela się w miarowy stukot czółenek — punktujących gorliwie puls fabrycznego pędu. Huczy radosną melodią syren.

Życie fabryczne szumi, wre, kipi.

Surowce, surowce...

Lecz oto niech jakaś siła — niekoniecznie wojna — odetnie od nas, powstrzyma w biegu owe flotyle statków wiozących bawełnę i wełnę. Otc niechaj nastąpi przerwa w dostawie tych surowców włókienniczych.

I co wówczas? Czy nadal trwać będzie życie fabrycznych warsztatów włókienniczych w niepowstrzymanym ruchu?

Tęgo złudzenia nikt chyba nie żywi. Martwota obezwładni rozdygotane warsztaty, skropuje ręce setkom tysięcy ludzi, pozabawi ich chleba i rzuci na bruk jako nędzarzy.

Tępiące życiem polskie ośrodki przemysłu włókienniczego zamienią się w cmentarzyska.

Czyż wolno...?

Czyż wolno więc wspierać i uzależniać potężny dział krajowego przemysłu...

Notowania giełd zbożowo-towarowych

Bydgoszcz, 17. I. Pszenica 19—19,50; żyto 14,50—14,75; jęczmień I. 16,75—17,00, II. 16,25—16,50; owies 14,50—14,75; mąka pszenna 65% 32,50—33,50; mąka żytnia 65% 24—25; otręby pszenne m. 12—12,50, gr. 12—12,50, gr. 13—13,25; otręby żytnie 11,50—12,25.
Katowice, 17. I. Pszenica cz. 21,75—22,75 jedn. 21—21,50, zb. 20,25—20,75; żyto 15,75—16,00; jęczmień przem. 17,50—18, past. 16,50—17,00; owies jedn. 16,50—17, zb. 16—16,50; mąka pszenna 65% 33—34; mąka żytnia 65% 24,75—25,25; otręby pszenne gr. 12,50—12,75, sr. 11,00—11,50, m. 10,50—11,00; otręby żytnie 11,50—12,00.
Łódź, 17. I. Pszenica 21—21,25, zb. 20,75—21,00; żyto 14,75—15,00; jęczmień przem. 16,00—16,50; owies I. 16,25—16,75, II. 15,25—12,75; mąka pszenna 65% 34—35; mąka żytnia 65% 24,50—25,50; otręby pszenne gr. 11,50—11,75, sr. 11,25—11,50, m. 11,25—11,50; otręby żytnie 11—11,25.
Łódź w. 17. I. Pszenica cz. 22,75—23,75, jedn. 20,25—20,50, zb. 19,25—19,50; żyto I. 14,75—15,25, II. 13,75—14,00; jęczmień przem. 17—17,25, past. 16,25—16,50; owies jedn. 16,75—17,00, zb. 16,25—16,50; mąka pszenna 65% 34,50—36,00; mąka żytnia 65% 25—27; otręby pszenne gr. 11—11,25, sr. 9,75—10,00, m. 11—11,75; otręby żytnie 9,50—9,75.
Warszawa, 17. I. Pszenica cz. 22,25—22,75, jedn. 20,50—21,50, zb. 20—20,50; żyto I. 14,50—15,00; jęczmień I. 17—17,25, II. 16,75—17; owies I. 15,50—15,75, II. 14,50—15,50; mąka pszenna 65% 35—36,50; otręby pszenne gr. 12,25—12,75, sr. 11,25—11,75, m. 11,25—11,75; otręby 10,50—11,00.

slu i los setek tysięcy ludzi od zagranicznego włókna, od importowanych nici wełnianych i bawełnianych.

Czy wolno obojętnie patrzeć jak w zamian za te włókna płaci Polska przeszło 250 milionów złotych?

Czy dopuszczalne jest wywożenie ówmiędzylata złotych (1/6 wartości naszego przywozu), podczas gdy w kraju bezrobocie i nędza?

Czy obronność kraju nie jest tym czynnikiem, który musi potężnie i decydująco zaważyć na bezkompromisowym wprowadzaniu w życie planu samowystarczalności surowcowej we włókiennictwie?

Pocóż nam „włókno ras kolorowych” — bawełna, gdy mamy len i konopie?

Po co wełna obca — kiedy można ją zastąpić krajową oraz krajowymi namiastkami?

Żydzi a interes narodowy

Aby jednak rozumieć konieczność wprowadzenia do polskiego przemysłu włókienniczego — własnych surowców krajowych lub też własnych środków zastępczych, zrozumieć konieczność samowystarczalności surowcowej — na to trzeba być Polakiem.

Trzeba myśleć po polsku, odczuwać

łączość z całym narodem polskim, rozumieć jego potrzeby i dążenia oraz stwarzać podstawę pod ich realizację.

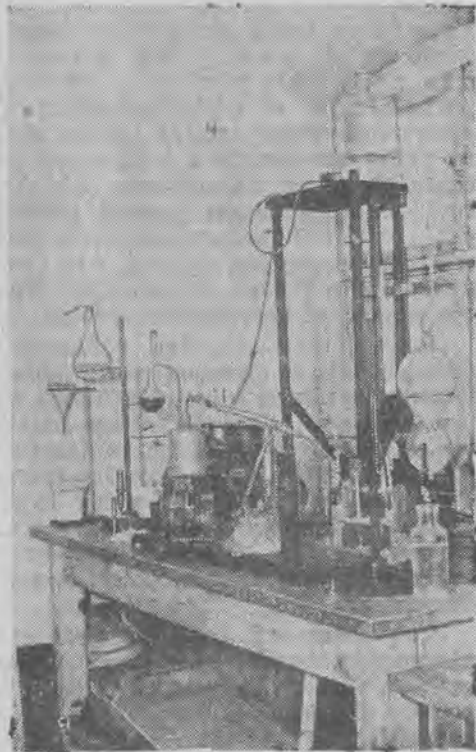
Kto z Polską związany jest tylko interesem, kto na naszym kraju robi jedynie fortunę — do tego nie przemawiają argumenty o konieczności realizacji planu samowystarczalności surowcowej. Temu bliższa jest zagraniczna bawełna od polskiego lnu i konopi, i importowana wełna od krajowej. Bliższa dlatego, bo nią handluje i z tego handlu zyski czerpie Współplemienie — międzynarodowy kapitalistyczny rekin żydowski.

Temu bliższy jest murzyn afrykański czy amerykański od polskiego chłopca cierpiącego biedę, chłopca, który przez uprawę lnu czy konopi mógłby podnieść opłacalność swego warsztatu rolnego i podwyższyć poziom życia.

Stąd też przemysł włókienniczy w Polsce, przemysł pochodzenia obcego, nie zainteresował się surowcami krajowymi z własnej inicjatywy i z własnej woli.

I jeśli dziś stosuje się jako domieszkę do bawełny sztuczny krajowy jedwab, zaczyna się wprowadzać wełnę krajową i wreszcie kotoninę (do warunków technicznych przemysłu bawełnianego dostosowany len i konopie) — to tylko i wyłącznie pod przymusem, pod naciskiem, pod rygiorem zarządzenia prawnego.

Dziś toczy się walka pomiędzy tym obcym, rzec można wrogim, przemysłem, rządzącym się własnymi zasa-

Fragment laboratorium — dział badawczy.

dami, własnymi wskazaniem, które nie mają nic wspólnego z interesem polskiego społeczeństwa — przemysłem stosującym bierny, a nawet do pewnego stopnia czynny opór w stosunku do krajowych surowców i namiastek włókienniczych — a interesem narodowym, który za kategorię imperatyw polskiej polityki gospodarczej uznaje konieczność zastępowania w coraz większym zakresie zagranicznych surowców włókienniczych — rodzimymi.

Losy tej walki są już obecnie raczej przesądzone. Interes narodu polskiego przede wszystkim.

Doniosłe wynalazki Polaka

A co dnia w tej rozgrywce przybawają nam nowe atuty. Rośnie pozycja tego prądu, który domaga się i walczy o uniezależnienie polskiego włókiennictwa od zagranicy.

Właśnie nowe zgoła horyzonty przed możliwością realizacji planu samowystarczalności gospodarczej we włókiennictwie otwierają trzy wynalazki łodzianina p. Jana Kubickiego, a mianowicie wełnolit — syntetyczna wełna, lechilla — środek zastępczy dla juty i kokosu oraz nowy sposób kotanizacji lnu i konopi.

Wynalazki te treścią swą oraz wyrazem tak głęboko wnikają w istotę dzisiejszego włókiennictwa, że śmiało, bez przesady możemy sobie zadać pytanie:

czy przewrót we włókiennictwie

Czy wełnolit, lechilla czy nowy sposób przeróbki lnu i konopi na kotoninę, wynalazki p. Jana Kubickiego są zwłastunem nowego okresu w przemysle włókienniczym? Po rozejrzeniu się w rzeczywistości nie będzie wątpliwości żadnej co do charakteru odpowiedzi, jakiej, należy udzielić na postawione pytanie.

Najpierw co do właściwości wełnolitu, który, jak twierdzi p. J. Kubicki, składem chemicznym i cechami wybitnie zbliżony jest do wełny.

Jak wiadomo, male są stosunkowo możliwości szybkiego wypracowania zagranicznej wełny krajową; brak po temu wielu istotnych warunków. Lanital zawiódł, zdaje się, całkowicie pokładane w nim nadzieje. W tej sytuacji wełnolit — produkowany z odpadków rzeźnych, których rocznie marnuje się przeszło 5 milionów kilogramów — daje kolosalne możliwości.

Lechilla — wwtwarzana znów z igliwia drzew szuilkowych — produkt niszczący dziś bezużytecznie — stwarza możliwości zaprzestania importu kokosu i juty.

Przeróbka lnu i konopi na kotoninę systemu p. J. Kubickiego umożliwia jej produkowanie wprost z łyka przewiezionego z pola, a więc nie rozszereżonego i nie moczonego.

JAN WYGANOWSKI

(Dalszy ciąg nastąpi)

Jedna z sal laboratorium — miejsce, gdzie dokonano doniosłych odkryć.

W hołdzie Romanowi Dmowskiemu

W Chełmnie

Chełmno, 17. I. (Is) Z inicjatywy Stronnictwa Narodowego odbyła się tu w ub. niedzielę w sali Hotelu Centralnego żałobna akademja ku czci Wodza Narodowej Polski Romana Dmowskiego.

Okolicznościowe przemówienie wygłosił prezes adw. Licznarski. Następnie p. Sarnecki Ludwik odczytał kazanie ks. prał. Nowakowskiego, wygłoszone w katedrze warszawskiej, którego zebrani wysłuchali w wielkim skupieniu. Sprawozdanie z pogrzebu Romana Dmowskiego zdał em. burm. p. Zawacki. W poniedziałek o godz. 9 ks. dziekan Zynda odprawił uroczyste nabożeństwo żałobne w asyście licznego duchowieństwa i tłumów publiczności. Obok pięknie przystrojonego zielenią i nakrytego katafalku sztandarem o barwach narodowych ustawiły się poczty sztandarowe.

Nabożeństwo żałobne w katedrze kieleckiej

Kielce. (pr) W poniedziałek, 16 bm., o godz. 10 odbyło się w katedrze uroczyste nabożeństwo żałobne za spokój duszy Romana Dmowskiego. Nabożeństwo odprawił ks. rektor prałat J. Pawłowski. Piękne kazanie żałobne wygłosił ks. kan. L. Gawroński. Egzekwie przy trumnie odprawił w asyście kanoników J. E. ks. biskup dr Cz. Kaczmarek.

Przy trumnie nakrytej sztandarem narodowym pełnili wartość honorową

młodzie narodowcy. Przed katafalkiem ustawiły się poczty sztandarowe Stronnictwa Narodowego i „Sokoła”. W prezbiterium zajęły miejsca delegacje stowarzyszeń społecznych. Świątynię, pomimo dnia powszedniego, wypełnił tłum modlących się. W czasie nabożeństwa pienia żałobne wykonał chór katedralny, na skrzypcach grał p. Kijański.

Przemyscy Hallerczycy w hołdzie Dmowskiemu

Przemysł, 17. I. (b) Przemyska Chorągiew Hallerczyków przyłączyła się w całości do żałoby po Romanie Dmowskim. Niezależnie od udziału we wszystkich uroczystościach organizowanych przez Stronnictwo Narodowe w niedzielę, 15 bm., w poł. pod przewodnictwem prezesa Chorągwi por. Winiarskiego odbył się żałobny apel członków przemyskiej placówki, w czasie którego p. Winiarski wygłosił referat o nieśmiertelnych zasługach Prezesa Dmowskiego. Przemawiali również specjalnie zaproszeni p. gen. Januszajtis oraz mgr Bilan. Wszyscy Hallerczycy w Przemyslu przywdziali żałobę.

Dr med. H. ZIOMKOWSKI

specj. chorób skór wener. i moczołciowych
Łódź, 6 Sierpnia 2, tel. 118-33.
Przyjmuje 9-12 i 3-9. W niedzielę 9-12.

Kolosalna afera oszukańcza przed sądem

Na ławie oskarżonych zasiedli Żydzi i b. podpułkownik W. P. — Co mówi akt oskarżenia

Kraków, 17. 1. — W poniedziałek rozpoczęła się w Krakowie olbrzymia sprawa w Sądzie Okręgowym, której osoby, tło, zakres i sensacyjność konkurują z procesem Parylewiczowej.

Na ławie oskarżonych zasiedli: Karol Dziekanowski, emer. ppłk W. P. oraz Żydzi Adolf Ehrlich, Leon Baldinger, Szymon Spitz, Teofila Immerglück i Jakub Rogoż. Ludzie ci od początku r. 1932 do końca 1936 wzięli udział w związku, mającym na celu zawołanie wyludzenie różnych opłat od osób poszukujących posad lub poparcia u władz.

W tym czasie zdołali oni od różnych osób wyludzić kilkaset tysięcy złotych i dolarów amerykańskich. Obiecywali m. i. interwencję w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz w Min. Przemysłu i Handlu, dalej obiecywali przeważnie Żydom wyrobienie różnych koncesyj handlowych, zezwoleń na przywóz towarów z zagranicy, przyjęcie studentów żydowskich na wydziały medyczne itp. Do sprawy zamieszane są różne wybitne osobistości.

Karol Dziekanowski, który ukończył szkołę legionową, dawał całej aferze długoletniej swój autorytet. W sprawie tej odbył się już jeden proces, w którym kilka osób zostało skazanych, lecz Dziekanowski zdołał wymknąć się sprawiedliwości. Dopiero władze wojskowe wdrożyły przeciw niemu śledztwo i na mocy wyroku sądu honorowego oficerów sztabowych

został on pozbawiony prawa noszenia munduru wojskowego. Ponadto wojsko oddało akta sprawy sądowi cywilnemu.

Na obecną rozprawę jednego oskarżonego, Ehrlicha, wniesiono na salę

rozpraw na łóżku szpitalnym. Trybunałowi przewodniczy dr Bartynowski, oskarża prok. dr Gajewski. Bronią adwokaci żydowscy i dr Grzybowski. Proces potrwa dwa tygodnie i będzie w nim zeznawać ponad stu świadków.

Zastrzelił niedoszlą teściową

Sąd skazał mordercę na 8 lat więzienia

Białystok. — Przed Sądem Okręgowym, na sesji wyjazdowej w Siemiatyczach toczyła się rozprawa o zabójstwo.

27-letni Jan Kowaluk ze wsi Kuliugi zakochał się w córce sąsiadów, Helenie Kozakównie. Rodzice Kozaków nie chcieli zgodzić się na małżeństwo córki z Kowalukiem, który mimo to domagał się, aby jego ukochana poślubiła go wbrew woli rodziców. Kozakowie dowiedziawszy się o tym, zabronili córce widywania się z Kowalukiem. Wówczas zaczął on grozić, że wszystkich powystrzela.

W dniu 18 sierpnia ub. r. przybył

Kowaluk do Kozaków z żądaniem pójścia z nim do kościoła, by dać na zapowiedzi, a gdy ta odmówiła, zawołał: „Idź pożegnać się z matką!” W tej chwili nadeszła matka dziewczyny, która zorientowała się w sytuacji, prosiła, aby pozostawił córkę w spokoju. Dziewczyna zdążyła tymczasem uciec.

Rozwścieczony Kowaluk dobył wówczas pistoletu i dwoma strzałami pozbawił życia swą niedoszlą teściową. Zabójca został zatrzymany przez sołtysa.

Sąd skazał mordercę na 8 lat więzienia.

Straszne zderzenie auta z barierą

Emerytowany major zginął na miejscu, cztery inne osoby odniosły ciężkie obrażenia

(d) Warszawa. (Tel. wł.) Wielu emerytowanych wojskowych zamieszkałych w Warszawie pracuje stale w Skarżysku, dokąd dojeżdża a stamtąd udaje się do fabryki w Starachowicach.

Grupa urzędników nie mogąc się doczekać kolejki, zatelefonowała do fabryki po auto, które przyjechało na stację w Skarżysku i zabrało oczekujących. Koło przejazdu kolejowego

szofer, chociaż widział zbliżający się pociąg, nie zatrzymał samochodu, gdyż sądził, że zdąży przejechać przez tor. Nagle spuszczone zapory i belka runęła na auto rozbijając karoserię.

Siedzący obok szofera major emeryt. Olszewski poniósł śmierć. Major Zukowski doznał złamania ręki, Marian Biernacki, Hławsa oraz płk Kurnert ulegli ciężkim obrażeniom ciała.

Wielka uroczystość religijna Francji

700-lecie złożenia w Paryżu Korony Cierniowej Zbawiciela

(d) Paryż. (KAP) W lipcu roku bieżącego odbędą się we Francji wielkie uroczystości, związane z 700-leciem przywiezienia Korony Cierniowej Zbawiciela, przechowywanej — jak wiadomo — w skarbcu katedry Notre Dame w Paryżu. Podczas obchodów jubileuszowych arcybiskup Paryża kardynał Verdier zaniesie w uroczystej procesji Koronę Cierniową z katedry paryskiej przez Melun, Fontainebleau i Montreuil do Sens i Villeneuve, gdzie odbędą się główne uroczystości kościelne. Następnie relikwia zostanie znowu zło-

żona w katedrze Notre Dame.

Korona Cierniowa została przywieziona w końcu VI stulecia do Konstantynopola. W okresie pochodów krzyżowych w r. 1239 król Francji Ludwik IX sprowadził relikwię do Paryża, budując na jej cześć przepiękną kaplicę, tzw. „Sainte Chapelle”. Po rewolucji francuskiej Koronę Cierniową przechowuje się w skarbcu Notre Dame. Ciernie w ciągu lat zostały rozdane poszczególnym kościołom i wybitnym osobistościom ze świata katolickiego.

Paczki żywnościowe dla b. kanclerza

(d) Londyn (KAP) Jak donosi tygodnik katolicki „The Universe”, były kanclerz Austrii dr Schuschnigg skorzystał z pozwolenia władz narodowo-socjalistycznych i w święta Bożego Narodzenia odebrał od krewnych i przyjaciół paczki z ubraniami i żywnością oraz odbył krótki spacer na terenie wiedeńskiej centrali „Gestapo”, gdzie, jest uwięziony od kilku miesięcy.

Rodzice 10 dzieci chrzestnymi

Brest. (PAT) Dziś o godz. 10.45 w obecności ministra marynarki odbyło się wodowanie pancernika „Richelieu”, liczącego 35.000 ton wyporności. Rodzicami chrzestnymi nowego okrętu liniowego było małżeństwo Mons wraz z 10 swych dzieci. To zaszczytne wyróżnienie pp. Mons podyktowane jest chęcią wyróżnienia obywateli, posiadających liczne potomstwo.

Polska pokonała Szwecję 12:4

Jedynie Piłat i Koziołek przegrali swoje walki

Sztokholm. — W poniedziałek wieczorem rozegrany został w wielkiej hali w Sztokholmie międzypaństwowy mecz bokserski Polska — Szwecja. Wysokie zwycięstwo odniosła Polska w stosunku 12:4.

Żyd Rothole wygrał nieznacznie z Kreugerem II.

W koguej sędziowie przyznali Almstroemowi zwycięstwo nad Koziołkiem, choć z przebiegu walki wydawało się, że zwycięstwo odniósł Polak. Przez pierwsze 2 starcia Szwed nie podejmował żadnych prawie akcji i rundy te wygrał niewątpliwie Polak. Dopiero w trzecim starciu Szwed doszedł do głosu, ale nie mógł już wyrównać różnicy punktów. Zwycięzca ogłoszono jednak Szweda.

W piórkowej wielką formą błysnął znowu Czortek, który pokonał zdecydowanie Kreugera I. Przed meczem w obliczu polskim obawiano się o silnie przebiegającego Czortka. Tymczasem Polak stoczył porywającą walkę i już w pierwszym

starciu uzyskał tak wielką przewagę, że jedynie gong uratował Szweda od wyliczenia. W drugim starciu przewaga Polaka utrzymała się w dalszym ciągu, dopiero w ostatnim starciu, mając zwycięstwo zapewnione, Czortek zmobilizował tempo.

W lekkiej miłą niespodzianką sprawił Woźniakiewicz, zwyciężając wysoko na punkty Szweda Johnssona. Polak walczył z niesłychaną ambicją, a Szwed stawał rozpaczliwy opór jedynie w pierwszym starciu. W drugim Johnsson przyjął zupełnie bezradnie serię ciosów Polaka. Trzecie starcie powiększyło jeszcze przewagę punktową Woźniakiewicza.

W półśredniej Kolczyński wygrał przez poddanie się Hammara w drugim starciu. Polak miał bezapelacyjną przewagę nad przeciwnikiem, nie dopuszczając go wogóle do głosu. W drugim przewaga Kolczyńskiego wzrosła. Szwed, zupełnie bezradny, zasłaniał się lokciami przed ciosami Polaka, a po gongu poddał się.

NA BAL Old Lavender

natURALNY, TRWAŁY I PRZEMITY ZAPACH lawendy z Alp południowych
HENRYK ŻAK POZNAŃ
FABRYKA PERFUM, KOSMETYKÓW I MYDEŁ TOALETOWYCH

Zatonął statek

Bombaj. (PAT) Zatonął w odległości 240 km na zachód od Bombaju statek hinduski „Cambay” wraz z załogą, liczącą 28 Hindusów.

Samolot runął na dom

Londyn. (PAT) Angielski samolot bombardujący spadł w płomieniach na dom w m. Crowborough w hrabstwie Sussex. Pięciu lotników oraz mieszkająca w tym domu kobieta — ponieśli śmierć.

Strajk artystów scenicznych

Nowy Jork. (PAT) W czasie próby w jednym z teatrów rządowych, sztuki przygotowywanej od 10 miesięcy, co pochłonęło 160 tys. dolarów z kasy rządu federalnego, aktorzy i aktorki oraz personel techniczny zastrajkowali. W pewnym momencie cały personel zeszedł ze sceny i zasiadł na widowni. Personel teatru rozpoczął strajk głodowy, protestując przeciwko zawieszeniu pomocy dla bezrobotnych członków związku artystów.

Organizacja artystów i personelu teatralnego znajduje się pod wpływami komunistycznymi.

Dola Polaków w Niemczech

Popularny przewodca ludu polskiego w Niemczech, p. Arka Bożek z Marklowic, wysiedlony przez władze niemieckie z terenów osiadłych przez Polaków

KULINAR
ROSOŁ Z WOŁOWINY
najmilsza zupa do obiadu

Zmotoryzowane sklepy rybne

Berlin. (PAT) W najbliższej przyszłości, jak donosi prasa niemiecka, ukaza się w Niemczech aut sklepy rybne. Tabor takich samochodów jest już w budowie. Samochody te dojeżdżać będą do wiosek celem umożliwienia dostawy świeżych ryb.

Dzięki rozszerzeniu portów rybackich w Cuxhaven i Wilhelmshaven niemiecka produkcja rybna wzmożła się w dwójnasób.

Na gorącym uczynku

STRAŻAK CZY MALARZ

Jak donosi prasa, przy prezydium ministrów powstanie biuro planowania „Ozonu”. Na czele tego „biura” stanie wice-minister komunikacji p. Piasecki. Według zapowiedzi, „biuro” zajmie się wszystkimi dziedzinami naszego życia, a więc: sprawami kultury, oświaty, stosunków narodowościowych, przemysłowieniem kraju, i t. d.

W związku z tym „Słowo” wileńskie pisze:

„Dosyć tego amatorstwa wśród najbardziej odpowiedzialnych dostojników. Wiceminister kolei jest odpowiedzialny za należyte funkcjonowanie kolei, za bezpieczeństwo państwa w dziedzinie obronnych zdolności kolei i dlatego winien się zajmować koleją, a nie czym innym. Co więcej, opinia publiczna powinna się domagać, aby ludzie odpowiedzialni za poważne resorty nie zajmowali się rzeczami, które do nich nie należą, chociażby się uważali w tych wybranych przez swoje serce dziedzinach za ludzi opatrnościowych i zbawienych. Jeśli mamy w miasteczku naczelnika straży pożarnej, to wymagamy, aby był gdzieś blisko pomp i skawek, a nie malował krajobrazy za miastem, chociażby o sobie myślał, że jest lepszy malarz, niż strażak.”

Nie można powiedzieć, aby „Słowo” nie miało racji. Pan wiceminister Piasecki, sądzimy, i w swoim resorcie mógłby dużo rzeczy planować. Choćby tylko dlatego, aby nie powtórzył się ostatni, świąteczny balagan na P. K. P.

NOWOCZESNE AUTA

— Panie doktorze, niech mi pan poradzi co robić. Gdy zglnam pod kątem prostym górną część tułowia, prawie kolano podciągam pod brode, a lewą nogę wypreżam gwałtownie do tyłu i w tej pozycji robię gwałtowny skręt całego ciała, to odczuwam bezpośrednio po tym silne zawroty głowy.

— Więc po jakiego diabła wykonywa pan te szalone akrobacje?

— Gdyż inaczej nie mógłbym wsiąść do mojego nowego auta!

Styczeń
18
Środa

Kalendarz rzym.-kat.
Środa: Katedry św. Piotra w Rzymie
Czwartek: Henryk b., Mariusz m.

Kalendarz słowiański
Środa: Jaropek
Czwartek: Ratymir

Śłońca: wschód 7.53
zachód 16.13
Długość dnia 8 g. 20 min.

Księżyc: wschód 6.04, zachód 14.40
Faza: 2 dzień przed nowiem

Adres redakcji i administracji w Łodzi
Piotrkowska 91, tel. 173-55
Godziny przyjęć: 11 — 13 i 16 — 17

NOCNE DYŻURY APTEK
Nocy dzielonej dyżurują następujące apteki:
Kasperkiewicz, Zgierska 54. Rychter i Łoboda-11 Listopala 83. Zundelewicz (Zyd). Piotrkowska 25. Bojarski i Schatz. Przejazd 19. Ryteł Kopernika 26. Lipiec (Zyd). Piotrkowska 193. Kowalewski i S.-a. Rzgowska 147.

TELEFONY:
Pogotowie P. C. K. 102-40.
Pogotowie lekarzy chrześcijan 111-19.
Pogotowie Ubezpieczalni 203-10.
Straż Pożarnej 8.
Pogotowie Miejskie 102-90.

TEATRY:
Teatr Miejski — „Jutro niedziela”.
Teatr Polski — „Szaleństwo”.

KINA:
Capitol — „Podłotek”.
Corso — „Bitwa na Broadway”.
Ikar — „Zbrodnia w Monte Carlo” i „Przygoda pod Paryżem”.
Metro — „Moja panna mama”.
Oświatowy-Śłońce — „Korsarze”.
Palace — „Szariatam”.
Palladium — „Świat mówi o mnie”.
Przedwiośnie — „Pawel i Gawel”.
Rialto — „Złodzijska”.
Stylowy — „Olimpiada”.

KRONIKA MIEJSCOWA

Układ z wierzycielami
Jedną z największych firm rzeźniczych w Łodzi Jan Rusczyk wystąpiła do sądu handlowego z propozycją zawarcia układu z wierzycielami.

Rokowania już się rozpoczęły i firma proponuje zapłatę zaległych należności w 100% w ratach w ciągu 2 1/2 roku a mianowicie co pół roku 20%.

Kursy uproszczonej księgowości dla kupiectwa

Staraniem Stow. Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Łodzi przy poparciu Izby Przem. Handl. w dniach od 20 stycznia do 20 lutego r. b. zostaną zorganizowane kursy uproszczonej księgowości dla kupców. Kurs obejmować będzie 20 godzin wykładu, w czasie których słuchacze zapoznają się z zasadami prowadzenia uproszczonej księgi oraz ze sporządzaniem na ich podstawie zeznań o obrocie i dochodzie.

Żydzi przedstawicielami firm mohrześc.

W pierwszych dniach lutego odbędzie się w Warszawie ogólnopolski Zjazd kupców branży żelaznej przy Stow. Kupców Polskich.

Przy tej okazji należy zwrócić uwagę na fakty ścisłej współpracy bardzo poważnych firm polskich z tej branży z Żydami, którzy działają w ich imieniu, jako przedstawiciele.

W Łodzi naprz. tak poważne wytwórnice materiałów i artykułów żelaznych, jak zakłady w Grudziądzu, Kamiennie i Stemporkowie, mają swych przedstawicieli Żydów. Zachodzi pytanie, czy rzeczywiście brak nam sprzętów i uczciwych fachowców Polaków w tej branży? Czy kierownicy tych przedsiębiorstw nie zdają sobie sprawy z tego, że osoba przedstawiciela Żyda nadaje temu przedsiębiorstwu charakter żydowski?

Dziwne jest doprawdy rozumowanie pewnych polskich firm. Minęły już bezpowrotnie czasy, że osoba przedstawiciela Żyda, uchodziła za synonim szczęśliwości i powodzenia przedsiębiorstwa. Dziś już jest inaczej. Polska klientela pragnie i domaga się, aby przedstawicielami polskich przedsiębiorstw byli Polacy. I to pewne firmy winny wziąć pod uwagę.

KRONIKA DNIA

Z komórki na posesi przy ul. Łącznej 22 na szkole Andrzeja Wińczyka nieznanymi sprawcy skradli gołębie, wartości 100 zł.

Z mieszkania Henryka Stefamaka (Popiela 10) Hersz Goldman skradł różne rzeczy lecz został zatrzymany.

Przy zbiegu Katnej i Janiny, Artur Bergman napadł z tasakiem na Jana Mikołajewskiego (Katna 54) i zadał mu szereg ran ciętych. Rannego opatrzyło pogotowie.

W domu noclegowym dla kobiet usiłowała pozbawić się życia 24-letnia Maria Zagórska, bezdomna i bezrobotna, która w celach samobójczych zażyła większą dawkę jodu. Desperatce udzielił pomocy wezwany lekarz pogotowia i przewiózł w stanie ciężkim do szpitala. Powodem samobójstwa była nę. za.

Na Zgierskiej 12 został najechany przez autobus 12-letni Roman Kowalski (ks. Brzóska 4) i odniósł ciężkie obrażenia ciała. Rannego po opatrzeniu pogotowie odwiezł do szpitala.

Jeszcze strajk trwa

Łódź, 17. 1. — Odbędzie się konferencja w sprawie zlikwidowania strajku okupacyjnego w farbiarni firmy Seeliger (Piotrkowska 186). Strajk trwa nadal.

Rzemiosło łódzkie zakłada hurtownie spółdzielcze

Drugi etap walki o odzyskanie polskiego życia gospodarczego

Łódź, 17. 1. — Doroczne zebranie przedstawicieli cechów rzemieślniczych z okr. łódzkiego, odbyte w Łodzi w Związku Rzemiosła Polskiego, wśród szeregu spraw zawodowych i organizacyjnych szeroko omawiało sprawę walki z supremacją żydowską w polskim życiu gospodarczym, która tamuje normalny rozwój różnych dziedzin naszego przemysłu i rzemiosła.

Z referatów i przemówień w toku dyskusji wynika, że akcja o wyzwolenie gospodarstwa narodowego polskiego od zależności żydowskiej, podjęta przez Str. Nar., dała już w centralnych województwach znaczne wyniki, które

by były o wiele większe, gdyby nie tchórzostwo znacznego odłamu rzemiosła, które uzależnione zarówno od odbiorców, jak i dostawców Żydów, obawia się wyraźnie i śmiało występować z hasłami przeciwydowskimi. Ujawnia się tu, że jednostki najslabiej finansowo usytuowane, a więc pozornie najwięcej uzależnione, przejawiają najwięcej energii na polu walki z żydowską dyktaturą gospodarczą i jak dotychczas te właśnie jednostki najwięcej zyskały w walce, zarówno pod względem finansowym jak moralnym.

Dzięki temu mniejsze zakłady rzemieślnicze polskie (detaliczne) prosperują względnie dobrze i liczba ich wzrosła w dwójnasób w ostatnich 3 latach. Na przeszkodzie rozwoju akcji staje opanowanie w dalszym ciągu przez Żydów (na terenie woj. łódzkiego) handlu hurtowego surowców rzemieślniczych we wszystkich niemal branżach, a więc włókienniczego z przeznaczeniem dla krawiectwa, czapnictwa, skórzanego, żelaznego, drzewnego itd.

Zgromadzeni rzemieślnicy, uznając, że wyniki dotychczasowej akcji o wyzwolenie rzemiosła nie dają powodów do rozpaczania, a raczej winny dodać bodźca do przyspieszenia tempa walki, postanowili podjąć akcję w kierunku tworzenia spółdzielczych hurtowni przy cechach i zrzeszeniach (restur-sach), by w ten sposób uniezależnić się w dziedzinie dostaw surowca.

Jako uzasadnienie tej decyzji zebrań wskazuje, że hurtownicy żydowscy, współdziałając z konkurentami rzemieślnikami żydowskimi, liczyli polskim rzemieślnikom wyższe ceny, doprowadzając do tego, że rzemieślnik-Polak zmuszony był likwidować samodzielny swój zakład i przechodzić na chałupnictwo, poddając się już całkowicie w niewolę żydowskich nakładców.

Przystępując do tworzenia spółdzielczych hurtowni, rzemiosło okręgu łódzkiego uważa to za drugi a zarazem końcowy etap na drodze uwolnienia rzemiosła od supremacji żydowskiej.

Czy fryzjerzy będą pracowali w niedzielę?

W cechu fryzjerskim odbyły się obrady nad kwestią uruchomienia zakładów fryzjerskich w niedzielę i święta. Przerosowane zostało w ostateczności stanowisko aby wystąpić ponownie do władz z projektem dopuszczenia do pracy w zakładach fryzjerskich w niedzielę i święta w godzinach rannych od 8-mej do 11-tej, co pozwoliłoby na obsłużenie klientów stałych.

Cech wskazuje, że wielu anonimowo pracujących golarzy obecnie obsługuje swych klientów, wskutek czego cierpią oficjalne zakłady, zmuszone w niedzielę świętować.

Z drugiej strony jednak zrzeszenie pracowników fryzjerskich stanowczo występuje przeciw temu projektowi, wskazując,

że już w chwili obecnej wielu właścicieli zakładów zmusza pracowników, aby przybywali do pracy w niedzielę i święta, pozabawiając ich w ten sposób odpoczynku niedzielnego. Usankcjonowanie tego przez oficjalne zarządzenie, pozbawiło by pracowników fryzjerskich całkowicie odpoczynku niedzielnego, gdyż zmuszeni byłiby pracować przez całą niemal niedzielę.

Ze względu na sprzeciw pracowników najemnych, należ w przyszczać, że i obecna akcja fryzjerów, jak i poprzednio podejmowane zakończy się niepowodzeniem. Dodać wreszcie trzeba, że żydowscy fryzjerzy, główni inicjatorzy zamachu na niedzielę, niezmiernie pilnie przestrzegają świętowanie szabasu.

Plaża na Polesiu Konstantynowskim kością niezgody

B. prezes Stow. b. więźniów politycznych wycofał się na pół godziny przed rozprawą

Łódź, 17. 1. Na ogólnym zebraniu Stow. b. więźniów politycznych w dniu 19 czerwca 1938 r. doszło do incydentu, a mianowicie Andrzej Zakrzewski, Aleksander Woźniak, Hieronim Cobeł, Wincenty Braczek i Józef Tybara zarzucili ówczesnemu prezesowi Martynowskiemu, że wydzierzał plażę i kąpieliska na Polesiu Konstantynowskim (koncesja od miasta) z pominięciem interesów Stowarzyszenia.

W tych warunkach Martynowskiemu nie wybrano ponownie prezesem, a jego stanowisko zajął inny działacz socjalistyczny, a mianowicie Danielewicz.

Martynowski wniósł skargę do sądu, występując przeciwko tym, którzy na walnym zebraniu 19 czerwca 1938 r. postawili mu zarzuty w sprawie plaży. Na pół godziny przed rozprawą w Sądzie Grodzkim Martynowski, pomijając swego pełnomocnika, zgłosił się do sądu oświadczając, że skargę wycofuje, ponieważ sprawa

sama ma być rozpatrzona przez główny sąd koleżeński w Warszawie.

W tej sytuacji oczywiście do procesu nie doszło. Nie mniej interesującą jest rzecz, jakimi pobudkami kierował się p. Martynowski wycofując skargę.

Ponieważ sprawa incydentu na wspomnianym walnym zebraniu przeszła przez akta sądowe i termin rozprawy był już wyznaczony — więc zagadnienie właściwego czy niewłaściwego wydzierżawienia plaży i kąpieliska na Polesiu Konstantynowskim — przeniknęło do opinii publicznej i społeczeństwo incydentem samym żywo się interesuje.

Spodziewać się należy, że po rozpoznaniu sporu przez sąd koleżeński, społeczeństwo będzie poinformowane, jak się przedstawia istotnie kwestia postawionych p. Martynowskiemu zarzutów i jak to było z ową plażą i kąpieliskiem.

O 310 tys. zł pożyczki dla Łodzi

Łódź, 17. 1. — W dniu 19 bm. o godz. 19.30 w sali konferencyjnej Zarządu Miejskiego odbędzie się posiedzenie komisji finansowo - budżetowej.

Na porządku obrad m. i. sprawa zażądania na rzecz gminy miejskiej Łódź z Funduszu Pracy pożyczki w wysokości 200 tys. zł i uzyskanie dotacji w kwocie 110 tys. zł na dodatkowe roboty kanalizacyjno - wodociągowe i drogowe.

PROGRAM RADIOWY Środa, 18 stycznia

11.00 Audycja dla szkół: „Lwów zawezw wieny” — w opr. Ludwika Bajcznika, dla dzieci starszych (ze Lwowa); 11.25 Śpiewa Teodor Szaliński (płyty); 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa; 12.03 Audycja południowa; 14.00 Muzyka operetkowa (płyty); 14.50 Łódzkie wiadomości giełdowe i odczytanie programu; 15.00 Nasz koncert — audycja dla młodzieży w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Wileńskiej pod dyr. Władysława Szczepańskiego. Polskie rytmy taneczne (z Wilna).

15.30 Muzyka obiadowa w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Katowickiej pod dyr. Jarosława Leszczyńskiego (z Katowic); 16.00 Dziennik popołudniowy; 16.08 Wiadomości gospodarcze; 16.20 Dom i szkoła: Wychowawcza wartość słowa — pogadanka Ireny Chmieleńskiej; 16.35 Gabriel Faure: Sonata A-dur op. 13. Wykonawcy: Olga Nietschówna — skrzypce i Jerzy Sulikowski — fortepian (z Łodzi na W. R. P.); 17.00 Odczyt wojskowy; 17.15 Fragmenty dawnych, a niezapomnianych oper. Wykonawcy: Helena Zboińska-Ruszkowska — sopran, Irena Piszczkówna — sopran, Antonina Rolle — sopran, St. Szczepańcówna — mezzosopran, Mieczysław Jaworski — tenor, Adam Książkiewicz — tenor, Antoni Wołak — baryton, Wacław Geiger — bas-baryton, Aleksander Jelonek — tenor II, Czesław Kozak — bas. Kierownictwo muzyczne — Wacław Geiger.

18.00 „Dzieci ulicy” — felieton wygłosi inż. Stanisław Waligórski; 18.10 Muzyka (płyty); — 18.25 Wiadomości sportowe lokalne; 18.30 Nasz język — audycja w opr. prof. Witolda Doroszewskiego; 18.40 Dyskutujemy: „Tolerancja a fanatyzm — dyskusje zagaj Joanna Kunicka; 19.00 Koncert rozrywkowy. Wykonawcy: Mała Orkiestra P. R. pod dyr. Zdzisława Górzynskiego, Teodor Górski — teora, J. Płaskaczewski — harmonia.

20.35 Audycje informacyjne: Dziennik wiadomości, wiadomości meteorologiczne, wiadomości sportowe, nasz program na jutro.

21.00 Opowieść o Chopinie: „Preludia” — audycja w opracow. Karola Stromengera. Przy fortepianie Józef Smidowicz; 21.45 „Poezja wieku złotego” — audycja w opr. Juliana Krzyżanowskiego, prof. U. J. P.; 22.00 Pogadanka aktualna; 22.10 Koncert solistów. Wykonawcy: Zofia Massaleka — sopran, Bronisław Burchardt — wiolonczela, Willy Lessig — akomp.; 22.45 „Juliusz Słowacki” — audycja literacka w opracowaniu Jerzego Zagórskiego; 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego.

Uchwalenie budżetów gminnych

Łódź, 17. 1. — Zgodnie z zarządzeniem władz nadzorczych obecnie w poszczególnych gminach wiejskich, jak również miastach niewydzierzonych z powiatu łódzkiego odbywają się posiedzenia rad gminnych lub miejskich dla uchwalenia budżetu na rok 1939/40.

Charakterystycznym jest, że gminy podmiejskie jak Chojny, Radogoszcz, Brus nadal utrzymują budżet deficytowy, przy czym niedobory z roku na rok wzrastają w miarę wzrostu liczby mieszkańców.

Tydzień modłów o jedność wśród chrześcijan

Dorocznym zwyczajem w dniach od 17 do 25 stycznia r. b. odbywać się będą w kościołach modły o zjednoczenie wszyst-

kich chrześcijan pod jednym Pasterzem Jezusem Chrystusem i Jego Widzialnym zastępcą na ziemi — Papieżem rzymskim.

Samochód zabił przechodnia

Łódź, 17. 1. — W Sokolnikach na szosie wpadł pod samochód ciężarowy 20-letni Józef Mielczarek, który odniósł złamanie czaszki i żebra i zmarł. Kierowca samochodu zbiegł.

Kary za niezgaszenie światła

Łódź, 17. 1. — W czasie ostatniej próby gaszenia światła, w ramach przygotowań do obrony przeciwgazowej i lotniczej sporządzono kilkunastu osobom protokoły za niezgaszenie światła i nieprzełączenie okien.

Osoby te odpowiadać będą administracyjnie przed Sądem Starościńskim.

Czytajcie i abonujcie „Ilustrację Polską”!

GANGSTERZY NA ULICACH ŁODZI

135 tys. złotych pensji dyrektorskiej

Dygnitarze czerpali pełną garścią z kasy Banku Handlowego — Oszustwa na szkodę skarbu państwa

XI

Łódź, 17. 1. Rewidenci skarbowi, badając szczegółowo tajemnicze konto dyr. Kalinowskiego, wyrazili przypuszczenie, że tego rodzaju transakcje, nie mające żadnej łączności z działalnością właściciela konta, jako dyrektora banku, były dokonywane na jego rachunek, a nie na rachunek banku, gdyż tego rodzaju działalność dyrektora banku mogłaby się spotkać ze sprzeciwem władz nadzorczych. Kto więc stał za plecami dyr. Kalinowskiego? Pytanie to stoi otwarte i odpowiedź na nie można znaleźć tylko w domysłach, że były to właśnie władze naczelne banku.

KALINOWSKI WYKONAWCA, BIEDERMANN ZLECENIODAWCA

Dla poparcia przypuszczeń komisji rewidentów skarbowych, którzy na podstawie badań ksiąg stwierdzili, że na koncie Kalinowskiego wpisywane są sumy pochodzące z nielegalnych operacji bankowych, przytaczamy, aby nas nikt nie posądził o gołosłowność, treść zeznań głównego kasjera banku, złożonych w czasie dochodzeń karnych.

Kalinowski, jeszcze jako prokurent wpłacał w pewnych regularnych odstępach większe sumy w granicach od 10.000 do 30.000 zł na asygnaty przychodowe. Asygnaty te jednak nie wyszczególniały źródła pochodzenia tych pieniędzy, co dało podstawę urzędnikom banku do wyciągania wniosków, iż pieniądze te były pochodzenia nielegalnego.

Bardziej wtajemniczeni twierdzili nawet, że sumy wpłacane do kasy przez Kalinowskiego były czerpane z rachunków bieżących i wpływów za dyskonto, jako kwoty składające się z nadmiernych pobranych procentów. Pieniądze te Kalinowski wpłacał na fikcyjne konta, na fikcyjne nazwiska Kowalski, Malinowski itd.

Sumy z tych fikcyjnych kont pobierano za okazaniem czeków wystawionych na okaziciela lub też podpisanych fikcyjnym nazwiskiem. Na te czeki podejmował pieniądze przeważnie Kalinowski, lecz jak twierdzi świadek mogło się zdarzyć, że również inni, jak to Biedermann, Osser i Szulborski.

Kalinowski podniósł w kasie kwoty pieniężne na kartkę dla Biedermanna, Ossera i Szulborskiego z rachunków fikcyjnych otwartych. Kartka ta opiewała na sumę około 150.000 zł dla wszystkich wymienionych.

Nawiasowo zaznaczymy, że zarząd Banku, składający się z 5 osób, czerpał dowolnie z kasy banku olbrzymie kwoty, jako wynagrodzenie. Działo się to na przestrzeni dłuższego czasu, dopiero na jednym z zebrań akcjonariuszy położono temu kres, ale i wtedy uchwalili sobie olbrzymią kwotę 200 tys. zł rocznie, ponadto jeszcze brali nieograniczone sumy.

Według zeznań świadka, głównego kasjera, dominującą rolę w banku odgrywał Biedermann, a jego zaufanym

był Kalinowski. Kwestia zaufania Biedermanna do Kalinowskiego wynikała z machinacji dyskontowych, jakich wykonawcą był Kalinowski, a zleceniodawcą Biedermann.

Ogólnie mówiono wśród wtajemniczonych pracowników banku, że Biedermann czerpie z banku nielegalnie duże korzyści, to samo mówiono również o Osserze.

Tyle mówił główny skarbnik banku odnośnie pobierania pieniędzy z fikcyjnych kont. Świadek ów delikatnie twierdził, że Biedermann i Osser „czerpali” nielegalnie duże korzyści z banku.

Alé wyobraźmy sobie, że w taki sam sposób „czerpaliby” nielegalnie duże korzyści z banku jakiś mizerny urzędnik, to jakby to się nazywało w języku codziennym popularnym i powszechnym?...

135.000 ZŁ PENSJI DYREKTORSKIEJ

Fikcyjne konta, o których pisaliśmy już tyle, ilustrując niemal astronomicznymi cyframi, podjętych z nich sum, były niewyczerpanym źródłem,

z którego pełnymi rękami brali członkowie zarządu.

Dowodnie i namacalnie na podstawie dokumentów, zeznań świadków, protokołu komisji rewidentów skarbowych wykazaliśmy, jak zginęły z kasy banku milionowe sumy. Jeden ze świadków w czasie zeznań niedwuznacznie stwierdził, że z kont fikcyjnych tzw. „pitulek” wypłacano pieniądze członkom zarządu banku Biedermannowi, Osserowi, Enderowi, zięciowi Biedermanna i l.

A jakie wyjaśnienie złożyli przedstawiciele zarządu banku w sprawie S. 8/32? Otóż zeznali oni, że nie jest im wiadome o istnieniu fikcyjnych kont, pobieraniu nadmiernych procentów oraz grze na czarnej giełdzie. A tymczasem zostało stwierdzone, że bank nie płacił procentów od przedwojennych długów angielskich oraz odsetek od wkładów oszczędnościowych, a natomiast sami członkowie zarządu jak Biedermann, Osser i Ender wypłacali sobie od swoich wkładów odsetki 13 pct w stosunku rocznym, tj. takie odsetki, jakie wolno pobierać od dłużników.

W tym to czasie Bank Handlowy w Łodzi nie tylko że nie posiadał już swych własnych kapitałów, ale pracował z deficytem, wynoszącym około półtora miliona zł. Władze banku zmuszały dyrekcję do ryzykownych operacji, pobierania lichwiarskich procentów i grze na czarnej giełdzie, dbając jedynie o swoje własne kieszenie, a nie o dobro instytucji, jako takiej.

Dla uwypuklenia wykrętnych wyjaśnień zarządu banku przytoczymy, co się działo z pensją naczelnego dyrektora banku, dziś już nieżyjącego, Szulborskiego, który stał najbliższym zarządcą banku.

Tenże Szulborski na podstawie umowy pobierał pensję w wysokości 1000 dolarów miesięcznie (co w przeliczeniu na walutę polską według ówczesnego kursu dolara wynosiło 9.000 złotych), prócz tego pobierał jeszcze tantiemy 3.000 dol. rocznie, razem więc rocznie wynagrodzenie jego wynosiło 135.000 zł.

Od takiej sumy trzeba byłoby płacić poważne podatki dochodowe. Aby skarbowi państwa nie dać zbyt wiele, zastosowano stary, wypróbowany sposób. Na liście płacy uwidaczniano wysokość pensji 6.000 zł i to podlegało opodatkowaniu natomiast 3.000 zł mies. oraz tantiemę roczną w wysokości 27 tys. zł wypłacano z kont fikcyjnych.

Tego rodzaju manipulacje nie mogły, jak prosty rozum wskazuje, działać się bez wiedzy zarządu, a nawet należy przypuszczać, że fikcyjne konta powstały z inicjatywy zarządu banku.

ZNOWU FIKCYJNE KONTA

Oprócz tego dyr. Szulborski posiadał kilka kont fikcyjnych na swoje nazwisko. Jednego dnia z kont podjęto kwotę 23.000 zł, którą pokwitował jeden z urzędników banku.

Alé jest więcej niż wątpliwe, czy urzędnik kwotę tę otrzymał, gdyż podpis ten najprawdopodobniej został sfałszowany. W drugim wypadku podjęto z tego konta kwotę 26.000 zł, którą na czeku pokwitował dyr. Kalinowski.

Z konta dolarowego wypłacono jako odszkodowanie po śmierci Szulborskiego jego żonie bezpodstawnie kwotę 31.000 zł. Blisko więc 80.000 zł z fikcyjnego konta, na którym księgowano wpływy z nielegalnych operacji bankowych, zniknęło w prywatnych kieszeniach.

W długiej serii artykułów przewijał się zawsze podkreślany przez nas fakt pobierania przez zarząd banku nadmiernych lichwiarskich procentów.

Lichwa była jednym z najbardziej intratnych źródeł zysków banku. Jak to wyglądało w praktyce, przykładowo unaooczmy czytelnikom w następnym artykule.

Wypadek czy zbrodnia?

Starogard, 17. 1. (d) Na sosie chojnickiej w pobliżu tartaku Konkla znaleziono leżącego w kałuży krwi w stanie bezprzytomnym 50-letniego Jana Kuligowskiego, trudniącego się sprzedażą maszyn rolniczych. W pobliżu rannego znajdował się rower.

Furmanką przewieziono Kuligowskiego do szpitala, gdzie stwierdzono pęknięcie czaski.

Ponieważ ranny dotąd przytomności nie odzyskał, nie można ustalić przyczyny wypadku.

Krótkie wiadomości

SMIERĆ SZEFA SANITARNEGO OK
W niedzielę zmarł w Łodzi plk dr Edward Wertheim, szef sanitarny OK Łódź. Zmarły był z pochodzenia Żydem.

ŻYDOWSCY KOMBATANCI OBRADUJĄ

W sobotę i niedzielę obradował w Łodzi zarząd główny związku Żydów uczestników walk o niepodległość. W czasie obrad wygłosił referat na temat „Szczerość w polityce” senator Zmigryder-Konopka. O czym radzili żydowscy wojacy na razie nie wiadomo.

OKAZJE DO HANDLU Z ZAGRANICĄ
Szereg firm zagranicznych pragnie nawiązać stosunki handlowe z firmami włókienniczymi łódzkimi. Szczegółowo udzieli Izba Przemysłowo-Handlowa

Po wizycie socjalistów u wojewody

Marksieści za wszelką cenę chcą obsadzić ratusz swoimi ludźmi

Łódź, 17. 1. — W dniu wczorajszym zgodnie z zapowiedzią delegacja PPS i Klasowych Związków w składzie: b. pos. Kwapiński, Szczerkowski, Szewczyk, Artur Wachowicz i Walczak zgłosiła się do Urzędu Wojewódzkiego, gdzie przyjął ją wojewoda Józewski.

Po przedłożeniu postulatów delegacji, wojewoda oświadczył, że przedstawione sprawy szczegółowo rozpatrzy i wyda decyzję.

Ze względu na brak oficjalnego komunikatu i wyjaśnienia, oraz całkowitego milczenia ze strony socjalistów nic nie wiadomo o przebiegu konfe-

rencji.

Wiadomy jest tylko, że po konferencji sztab partyjny socjalistów zebrał się na naradach i zastanawiano się, który z kandydatów już ustalonych ma zrezygnować z kandydatury. Wskazuje to, że socjaliści przygotowani są do odstąpienia jednego miejsca w prezydium w zamian za zatwierdzenie pozostałych kandydatów i całego zarządu socjalistycznego.

Jednym słowem, socjalistom chodzi o to, aby za wszelką cenę dostać się znowu na ratusz i gospodarzyć po swoim jak to było w latach 1928 i 1933.

Wojowniczy Kohn

Pchnął policjanta pod tramwaj — Sąd skazał wojowniczego Żyda na 3 miesiące więzienia

Łódź, 17. 1. — Przed Sądem Grodzkim w Łodzi odpowiadał 12-letni Josek Kohn, który w dniu 10 grudnia r. ub. wybił szybę w gmachu YMCA przy ul. Moniuszki 4a, usiłując dostać się do składu, w którym przechowywano artykuły spożywcze.

Dozorca Pietrzak chwycił Kohna

za nogi i wyciągnął z okna, po czym oddał do rąk wezwanego policjanta.

Na rogu ul. Piotrkowskiej i 6 Sierpnia Kohn pchnął nagle policjanta na przejeżdżający tramwaj, tak, że posterunkowy omal nie wypadł pod koła.

Sąd skazał Kohna za opór władzy na 3 miesiące więzienia.

Fabrykant-Żyd będzie musiał płacić

Łódź, 17. 1. — W Sądzie Pracy odbyło się około 20 spraw firmy Jakub Lewi z Zelowa, przeciw której wystąpili robotnicy z żądaniem zasądzenia należności zaległych zarobków w wysokości od 350 do 600 zł.

Sąd Pracy w całości zasądził powództwo na rzecz robotników.

Żuraw zabił wieśniaczkę

Łódź, 17. 1. — We wsi Goleiszowce urwała się belka żurawia studziennego i spadła na żonę rolnika 37-letnią Annę Bajorek.

Bajorkowa odniosła pęknięcie czaski i zmarła w kilka minut po wypadku.

Pożar młyna

Łódź, 17. 1. — We wsi Klosienice od zatarcia łożyska wybuchł pożar w młynie motorowym Antoniego Juszczyka.

Ogień zniszczył całkowicie jedno piętro budynku młyna z nagromadzonym zbożem i urządzeniami. Straty wynoszą 25.000 zł.

O prawa jazdy dla woźniców

Łódź, 17. 1. — Związek Woźniców podjął na nowo zabiegi u władz o ostateczne wprowadzenie prawa jazdy dla woźniców zawodowych, na wzór uprawnień obowiązującego szoferów.

W tej sprawie interweniować będzie specjalna delegacja w Warszawie.

Ujęcie szajki przemytników

Łódź, 17. 1. — W kolonii Wolanice zatrzymany został wóz, należący do Rocha Mocieczka. Na wozie tym Aron i Lejb Borysiewiczowie z Praszki przewozili z Niemiec eter i sacharynę, które to produkty dostawali dla odbiorców w okolicy Łodzi.

Przemytników zatrzymano i odstawiono do dyspozycji władz sądowych.

Skazanie zwyrodnialca

Łódź, 17. 1. — Na ławie oskarżonych zasiadł 56-letni Kazimierz Olszyca, majster fabryczny, oskarżony o to, że w okresie od listopada 1938 na ulicy Wójtowskiej zwolywał nieletnie córki sąsiadów i dopuszczał się czynów niemoralnych.

Sąd Okręgowy w Łodzi skazał Olszycę na rok i 2 miesiące więzienia.

Rzeka Łódka, zasypywana śmieciami, nie mając odpływu, wylewa na ulice

Z Tallina do Monte Carlo

przejeżdżać będą samochody sześciu narodowości, biorące udział w znanym raidzie do Monte Carlo

Ze środy na czwartek przez terytorium Polski przejeżdżać będą uczestnicy XVIII raidu do Monte Carlo, którzy we środę wystartują z pięknej stolicy Estonii, Tallinna.

Jadąc przez Rygę, Kowno i Królewiec, automobilści w ciągu nocy ze środy na czwartek przekroczą granicę polsko-niemiecką w Chorzeli. Następnie trasa prowadzi przez Dąbrowę, Zamość, Maków, Karniewo, Paltusk, Wyszów i Radymin do Warszawy, gdzie uczestnicy

raidu oczekiwani będą w czwartek między godz. 130 a 11,30.

Z Warszawy poprzez Błonie, Sochaczew, Łowicz, Kutno, Kłodawę, Koło, Konin, Słupcę, Wrześnię i Kostrzyn dotrą do Poznania, skąd bez zatrzymania się skierują się ku granicy niemieckiej, jadąc poprzez Młodaszkę i Pniewy, by w Gorzycu między godz. 12,30 a 21 w czwartek przekroczyć granicę polsko-niemiecką.

Uczestnicy zjazdu gwiazdzistego, odbywającego się corocznie w styczniu, i który

jest najtrudniejszą i najpopularniejszą imprezą, startować będą z różnych miejscowości Europy. Tak więc różne grupy wystartują z: John O'Groats (północna Szkocja), Stavanger (Norwegia), Amsterdam (Holandia), Umea (Finlandia), Bukaresztu (Rumunia), Aten (Grecja), Palermo (Włochy) i wspomnianego już Tallinna. Spośród 118 zgłoszonych zawodników, reprezentujących 14 państw, jedynie 22 wystartuje z Tallina i tylko oni przejeżdżać będą przez Polskę.

Z osad polskich startują mianowicie Bellen i Pronaszko na „Fordzie” (numer startowy 25), Zagórna i Lange na „Chevrolet” (nr. startowy 66), Borowik i Wierzbina na „Lanzii” (nr. start. 106) oraz inż. Marek i Pajewski na „Opel” (nr. start. 122).

Jedna załoga polska, a mianowicie Mazurek i hr. Lubiński na „Chevrolet” wystartują z Aten.

Zwycięzców czeka w Monte Carlo wiele cennych nagród, bo ogółem 38 różnego rodzaju pucharów oraz 21 nagród pieniężnych, ogólnej wartości 150 tysięcy franków francuskich, przy czym zwycięzca w ogólnej punktacji zdobędzie nagrodę w wys. 50 tys. franków. Poza tymi nagrodami każdy uczestnik (kierowca), który ukończy raid, otrzyma plakietę pamiątkową, a każdy z pasażerów — odznakę.

Dnia 17 stycznia 1939 zmarł po ciężkich cierpieniach, mój kochany ojciec, śp.

Jan Kazimierz Sokołowski

dziennikarz i b. długoletni pracownik Zarządu Miejskiego w Łodzi

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19 stycznia rb. o godz. 15 ze szpitala im. Prezydenta Mościckiego w Łodzi przy ul. Zagajnikowej 22, o czym zawiadamia przyjaciół i znajomych

Główno, dnia 17 stycznia 1939 córka.

Dnia 15 stycznia 1939 r. zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa i babcia, ś. p.

Katarzyna Łoza

przeżywszy lat 65. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 19. bm. o godz. 14.30 z domu żałoby, Jasin, na cmentarz parafialny w Swarzędzu.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

d 780 Zakł. pogrzeb. St. Jaśkiewicz, Klasztorna 14, tel. 35-86.

Po długich i ciężkich cierpieniach, zasnął w Bogu, w niedzielę, 15 stycznia 1939 r., ś. p.

Stefan Wrembel

nasz długoletni członek i do ostatnich niemal chwil czynny gracz, wzorowy sportowiec.

W Zmarłym straciliśmy szczerze oddanego Klubowi Kolegę, którego zacność charakteru i wielkie zalety sportowca na zawsze zachowamy w pamięci.

Klub Sportowy „Pogoń” w Poznaniu.

dg 774

Najnowszy przebój KINA Dział Wspaniałej Premieral
PALLADIUM MAURICE CHEVALIER
 Łódź w świetnej komedii reż. RENE CLAIR'a
 (Napiórkowskiego nr 16)

ŚWIAT MÓWI O NAS!

Humor! Dramat! Sensacja! Tempa! Emocja! Napieć! Początek seansów 3, 5, 7, 9 wiecz. Ceny miejsc na 1 seans od 40 gr

Nagłówkowe słowo (tłusto) 15 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a — każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 30 groszy.

Znak oferty naprzykład: s 18 923, n 2745, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 10,30, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 9,25.

2. PIENIĄDZ

15.000,—

poszukuje I hipotekę majątek ziemski, dobre oprocentowanie. Oferty Oredownik, Poznań zd 37 653

6. OZENKI

Szukam

dla mego przyjaciela piekarza, posiadającego nieruchomości wartości 12 tysięcy, towarzyski życia, religijnej dobrej, posag pożądaną. Zgłoszenia z fotografią do administracji Oredownika, Poznań n 5225

7. SPRZEDAŻE

Dobra egzystencja

dobrze zaprowadzony sklep blawatów, towarów krótkich i garderoby wraz z mieszkaniami na prowincji zaraz do przejęcia. — Oferty Oredownik, Poznań zd 35 605

Stolarskie

maszyny (pile tarczowa, frezarka, wiertarka, motor elektryczny 9 k. na prad stały i pare) sprzedam. Oferty Oredownik, Poznań zd 37 589

Dom

czynszowy, narożnikowy, piekarnia pełnym biegu przy kościele sprzedam. Zgłoszenia poważnych reflektantów kierować: Lanca, Września, Poznańska, N 4939

10. MAJĄTKI

Gospodarstwo

26 morg pszennej budynki, inwentarza, dobre, cena 6.000,—, wpłaty 4.500,— Szymala, Września, Miłosławska 3. N 4933

26 SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

b) Inni

Stelmach

żonaty po wojsku własne narzędzia, znajomość bedn. i ciesielstwa, z zacieźnikami szuka posady od kwietnia na majątek. Zgłoszenia Oredownik, Poznań zd 37 438

Ślusarz
 maszynista obeznanym motorami, parówkami, światłem elektrycznym wykonuje wszelkie reparacje, długoletnia praktyka, szuka posady. Zgłoszenia Agencja Kuriera w Gołańczy, ng 5194

Fryzjerka
 dobra siła szuka posady. Oferty Oredownik, Poznań zd 37 809

Urządnic
 gospodarczy, syn rolnika, 8 lat praktyki, kawaler, lat 34, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurier Poznański, Września (236-38), ng 4930

Elewka
 roczna nauka gotowaniem, prasowaniem, trzy letnia praktyka poszukuje posady lepszym domu I. II. St. Krzeszkiewiczówna, Pamiątkowo, pow. obornicki, zd 37 896

27. WOLNE MIEJSCA

Fryzjerka
 na trwała, wodna i żelazkowa potrzebna. Praca stała. Warunki dobre Popielewski, Bydgoszcz, Jana Kazimierza 5. N 5239

Potrzebni
 szteper (ka), cholewkarze, 10 czeładników szewskich. Bydgoszcz, Gdańska 33, n 5240

Kowal
 maszynista - podkuwacz, obeznanym możliwie z światłem elektr., z pomocnikami i 1-2 zacieźnikami potrzebni od 1. 4. 39. Oferty Kurier Poznański zd 37 637-8

Fotograf
 operatora pierwszorzędna siła — przyjmie na stała posadę. Firma Rajski Kalisz, ul. Pilsudskiego 37, n 5235

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE

Czwartek, 19 stycznia.
 6.30 audycje poranne; — 11.00 „W takt muzyki” — audycja muzyczna dla szkół powsz.; 11.25 orkiestra Whitmana (płyty); 11.57 sygnał czasu; 12.03 audycja południowa; 15.00 wzajemna pomoc u zwierząt — pog. dla młodzieży; — 15.15 kłopoty i rady: „Wszystko dla mojego dziecka”; 15.30 muzyka w wyk. ork. Rozgl. Wileńskiej; 16.00 dziennik; 16.20 „Spółdzielczość” — odczyt dla liceów; 16.40 angielskie pieśni ludowe w wyk. chóru męskiego „Echo” z Katowic; 17.00 goście zimowi — pog.; 17.10 najpiękniejsze kwartety klasycznych wiedeńskich. Wyk.: Polski kwartet smyczkowy; (Zdz. Jahne — I skrz., Wład. Witkowski — II skrz., T. Szulc — altówka, D. Danczowski — wiolonczela; 18.00 audycja dla młodzieży wileńskiej: „Nasza karnawałowa zabawa” — słuchowisko; 18.30 muzyka ludowa i jej wpływ na muzykę artystyczną — gawęda muzyczna; — 19.00 koncert rozrywkowy. Wyk.: Ork. Rozgl. Lwowskiej, O. Łada — sopran, kwartet wokalny E. Eugona; 20.35 audycje informacyjne; 21.00 „Pochodnia wieków” — „Święty Tomasz z Akwinu”; — 21.50 pieśni w wyk. M. Janowskiego; 21.50 muzyka taneczna (płyty); 22.55 przegląd prasy; — 23.00 ostatnie wiadomości; 23.05 koncert muzyki polskiej. Wyk.: Ork. symf. P. R. pod dyr. G. Fitelberga i K. Witkomiński — wiolonczela (J. Maklakiewicz, B. Woytowicz).

KRAJOWE

Toruń — 6.57 aud. poranna; — 10.00 koncert rozrywkowy — płyty; 11.25 R. Schuman: Koncert skrzypcowy, d-moll płyty (gra Jerzy Kulenkampf); 13.00 dla każdego coś ładnego — płyty; 13.50 wiadomości z Pomorza; 18.00 „Morskie statki własnej budowy” — pogadanka; 18.15 chwila foxtrotów — płyty; 18.25 wiadomości

sportowe z Pomorza; 21.50 muzyka taneczna.

Katowice — 5.30 wesoly montaż; 11.25 płyty z Warszawy; — 14.00 muzyka obiadowa w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Katowickiej. W przerwie: 14.20 — „Apteczka pani domu” — pogadanka; 14.50 chwila społeczna; 14.55 wiadomości bieżące i giełda; 18.00 porady radiotechniczne; — 18.10 z albumu spikera; 18.25 — wiadomości sportowe; 21.50 muzyka z płyt; 22.00 rozmowa ze słuchaczami; 22.10 „Wesoly wieczór” — z udziałem Orkiestry Rozgłośni Katowickiej w wykonaniu zespołu „Śląskiej Pozytywki”.

Kraków — 6.57 aud. poranne; 8.10 płyta za płytą... oraz wiadomości bieżące; 8.45 skrzynka dla dzieci wiejskich; 11.25 muzyka symf. płyty; — 14.00 muzyka obiadowa (płyty); 14.55 sprawy gospodarcze; 18.00 „Dobry wieczór państwu”; 18.10 recital skrzypcowy Stanisława Mikuszewskiego, przy fort. Jerzy Gacek; 22.00 lokalne wiadomości sportowe; 22.05 „M. Romanowski — poeta styczniowy”, szkic literacki; 22.20 koncert rozrywkowy w wyk. zespołu salonowego Zawodowego Związku Muzyków w Krakowie.

Łódź — 5.30 aud. poranne; 11.25 płyty z Warszawy; 14.00 muzyka symfoniczna w wykonaniu Bostońskiej Orkiestry Symfonicznej pod Sergiusza Kusewiczkiego; — 14.50 łódzkie wiadomości giełdowe; 18.00 „Co to jest Katolicki Uniwersytet Społeczny”, — pogadanka; 18.10 muzyka (płyty); — 18.20 o wszystkim po trochu; — 18.25 wiadomości sportowe lokalne; 21.50 muzyka taneczna (płyty); 22.00 „Przemysł, który odziewa” — pogadanka; 22.10 koncert Zyczeń Łódzkiej Rodziny Radiowej.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

15.15 Praga — Koncert utwo-

ków Mozarta, napisanych w Pradze, Koernigsw. — Muz. taneczna. 16.00 Lipsk — Muz. popularna. Kolonia — Ulubione melodie. — 17.15 Rzym — Muz. rozrywkowa. 17.30 Sztokholm — Recital wiolonczelowy. Budapeszt — Muz. taneczna. 18.00 Droitwich — Koncert popularny. 18.05 R. Paris — Muz. kameralna. Sztokholm Melodie operetkowe. 18.15 Białogród — Koncert symf. 18.20 Budapeszt — Muz. cygańska. 19.00 Królewiec — „Tannhäuser op. Wagnera. Droitwich — Koncert popul. 20.00 Hamburg — „Der Wildschütz” op. Lortzinga. Sztokholm — Koncert symf. pod dyr. A. Boula. W programie muz. angielska. 20.10 Białogród — Pieśni i romanse rosyjskie. 20.10 Koenigs-wusterhausen. — Koncert Filharmonii Berlińskiej z udziałem (fort.) pod dyr. Furtwänglera. W programie „Symfonis C-dur” Beethovena. Lipsk — Koncert ork. filharmonicznej z udziałem sol. (alt i fort.). Kopenhaga — Koncert symf. z udziałem France Ellegard (fort.). Kolonia — Koncert muz. włoskiej. 20.15 Bukareszt — Koncert symf. 20.50 Praga — „Symfonia nr 9” Beethovena. — 20.55 Hilversum II — „Missa Solemnis” Beethovena. 21.00 Mediolan — „Cyganeria” op. Pucciniego. Hilversum I — Koncert symf. z udziałem sol. (śpiew). Rzym — Koncert symf. z udziałem sol. (skrz.). Bruksela II. — „Mała księżniczka stenotypistka” opt. Moultinga. 21.10 Tallinn — „Peer Gynt” Griega. 21.30 R. Paris — Koncert symf. utworów Francka i d’Indy. 22.00 Bruksela fr. — Koncert muz. czeskiej. 22.30 — Hamburg — Koncert symf. 22.40 Luksenburg — Koncert symf. 22.45 Budapeszt — Koncert ork. operowej. 23.00 Wrocław — d. c. tr. z Mediolanu. Lipsk — Koncert muz. lekkiej i ludowej. 23.15 — Koenigs. — Rozmaite melodie. 24.00 Sztuttgart i Frankfurt — Koncert z udziałem sol. Lipsk — Kon-

MASZYNY DO SZYCIA I HAFTU

pierwszorzędnej gwarantowanej dobroci poleca firma chrześcijańska

JÓZEF ANKUDOWICZ

WARSZAWA, ul. Hoża 34, skrz. p. 710. Ceny fabryczne, znacznie niższe. Nożne bębnowe pierwszego gatunku 150 zł, gabinekowe bębnowe — 180 zł, duże krawieckie 240 zł. Przesyłka na koszt firmy. Gwarancja 15-letnia. Na prowincję wysyłamy za zaliczeniem kolejowym, po otrzymaniu 20 złotych zafisku. — ZADAC KATALOGOW I CENNIKOW.

GRYPA?

TABLETKI ASPIRIN

Humor zagraniczny

To się nazywa doskonała służba.

— Przepraszam najmocniej, szanownego pana, czy mógłbym obejrzeć zaproszenie, które wielmożny pan otrzymał na dzisiejsze przyjęcie? (M, (Passing Show, Londyn).

Ogłoszenia 1-lamowy milimetr lub jego miejsce kosztuje: w zwyczajnych na stronie 6-lamowej 15 groszy, na stronie redakcyjnej (4-lamowej): a) przy końcu części redakcyjnej 30 groszy, b) na stronie czwartej 50 groszy, c) na stronie drugiej 60 groszy, d) na stronie wiadomości miejscowych 1,— zł. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tym 5 nagłówkowych) słowo nagłówkowe drukiem tłustym, 15 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. Ogłoszenia większe wśród drobnych poczynając od ostatniej strony, 1-lamowy milimetr 30 groszy. Ogłoszenia skomplikowane, z zastrzeżeniem miejsca — od poszczególnego wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia do bieżącego wydania przyjmujemy do godziny 10,30, a do wydania niedzielnych i świątecznych do godziny 9,30 rano. Za błędy drukarskie, które nie zwiększają treści ogłoszenia, administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmujemy tylko za opłatą z góry.

Prenumerata w Polsce z odnośnikiem gazety do domu miesięcznie (7 razy w tygodniu) 2,50 zł, za granicą miesięcznie od 3,00 zł do 6,00 zł (zależnie od kraju).

Adres redakcji i administracji Poznań, św. Marcin 70. Telefony: 40-72, 14-70, 33-07, 44-61, 35-24, 35-25; po godz. 19 oraz w niedziele i święta tylko: 40-72. Rekopisów niezamówionych redakcja nie zwraca. — W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a prenumeratorzy nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania. — Konto P. K. O. Poznań 200 149. Pocztowe konto rozrachunkowe: Poznań 3, nr kartoteki 03.

TAJEMNICA

Le Rara

36) Frank i pani Tomson szli w milczeniu za inspektorem, nie mając odwagi przyglądać się tym strasznym obliczom, z których nie jedno nosiło na sobie wyraźne ślady ostatniej przedśmiertnej walki tym postaciom odzianym w resztki ubrania, z których jeszcze w tej chwili ściekały na podłogę krople wody.

Chwilami jednak wzrok ich mimowoli spotykał się z martwym spojrzeniem topielca, z jego wykrzywionymi życiowym bólem rysami, a wtedy odwracali ze zgrozą oczy.

Wreszcie stanęli u celu. Inspektor wskazał im ruchem ręki stół, jeden z ostatnich w długim rzędzie.

Pani Tomson spojrziała, lecz cofnęła się mimowoli o parę kroków, nie mając siły podejść bliżej. Lion wziął ją za rękę i przyprowadził do samej ściany. Przeszło kilka sekund, zanim odważyła się spojrzeć na ciało. Frank spoglądał na nią z gorączkowym napięciem.

Kiedy przewyciężyła nareszcie uczucie zgrozy i spojrziała bojaźliwie na trupa, leżącego przed nią, w tej samej chwili oblicze jej zmieniło wyraz. Głęboka boleść odmalowała się w jej rysach. Nielitościwa ręka śmierci zmieniła naturalne oblicze dziecka tak, że niepodobieństwem byłoby je poznać, ale ubranie poznała pani Tomson od razu. Ileż razy sama odziewała małą Leę w ten czerwony płaszczki! A gdyby nawet miała jeszcze jaką wątpliwość, to nie mogłaby nie poznać dziecka biednej Dolores po tych złotych puklach, otaczających główkę trupa, tak dobrze znanych pani Tomson. I tyle razy w jej oczach całowanych przez matkę.

Postawszy tak chwilę w milczeniu, odwróciła się pani Tomson ku Frankowi. Lzy jej tamowały mowę.

Pokiwała boleśnie siwą głową.

— Tak, to ona — rzekła łkając. — O moje drogie biedactwo, w jakimże miejscu cię znajduję!

Frank nie odrzekł ani słowa: chwycił się tylko za pierś, jak gdyby czując, że mu serce pęka z bólu w tej chwili.

Nie żegnając się nawet z obecnymi, zgarbiony wyszedł ciężkim krokiem z trupiarni, w milczeniu siadł do karety i w ponurej rozpaczce odjechał.

Służba przyglądała mu się z przestrachem, kiedy wrócił do domu.

W ciągu ubiegłej godziny zestarzał się o kilka lat.

Nadeszła wiosna.

Cudna zieloność okryła pięknym kobiercem łąki, pola.

Po długim milczeniu zimowym, upierzeni śpiewacy znowu nucić zaczęli wesołe pieśni w lasach i ogrodach. Jaskółki powróciły z dalekich południowych krain i wzięły się do budowania gniazdek koło siedzib ludzkich.

Słońce zaczęło już przygrzewać na dobre.

Ale biedny Frank zdawał się nie widzieć tych wszystkich cudów natury, budzącej się na nowo do życia z długiego letargu, jak gdyby one nie były już zdolne opromienić mu życia swoimi czary.

Od chwili, kiedy powrócił z trupiarni, zamknął się w swoim głuchym bólu i uśmiech, nawet przelotny, nie zawitał na jego smutnej twarzy.

Uniknął odtąd wszelkiej styczności ze światem i nawet robotnicy, którzy kochali go jak ojca, rzadko widywali go teraz.

Żal z powodu straty ukochanej kobiety toczył duszę jego bez przerwy jak robak spróchniały pień drzewa.

Straszna śmierć, jaką znalazła Dolores w nurtach strumienia, stała mu wciąż przed oczyma, jak widmo.

O, że też się tak stać musiało!

Prawda, że spotkała go odmowa z jej strony, ale w sercu jego tkwiło głębokie przekonanie, że pomimo to byłoby mu się w końcu udało uwolnić ją z rąk nieczemnego Alfreda i przywiązać na zawsze do siebie siłą miłości.

Życie zniweczyło w okrutny sposób jego nadzieje! Nielitościwy los chciał inaczej!

A jednak! Pomimo wszystkich okoliczności, wyłączających — zdaje się — możliwość jakiegokolwiek wątpliwości co do śmierci Dolores, w głębi jego duszy tkwiła dotąd, choć słaba isierka nadziei!

Nie przemówiła w tej kwestii dotychczas jeszcze jedna osoba, która najlepiej mogła wiedzieć, co się stało z Dolores, brakowało jeszcze świadectwa pani Riwer w tej sprawie. Frank dowiadywał się niemal codziennie o stanie zdrowia staruszki, ale do niedawna jeszcze wiadomości brzmiały bardzo niepocieszająco i chwilami zdawało się już biednemu człowiekowi, że staruszka zabierze do grobu swoją tajemnicę.

Teraz jednak stan pani Riwer poprawił się nieznacznie i Frank oczekiwał z upragnieniem wiadomości, kiedy siły jej wzmogą się o tyle, że będzie w stanie udzielić mu wieści, która albo powoła na nowo do życia, albo pograży zupełnie w otchłań rozpaczki.

I w końcu przyszła owa wiadomość.

Pewnego pięknego ranka wiosen-

nego mógł się udać nareszcie z upragnioną wizytą do zamiejskiego domku. Edwar Frank nie był już obcym dla pani Riwer, przynajmniej z nazwiska i dobrego czynu, gdyż on to właśnie otoczył ją w czasie choroby jak najstaranniejszą opieką dwóch znakomych lekarzy londyńskich, dzięki sztuce których powracała teraz do życia. Uczynił to nie tylko dlatego, że posiadała ważną tajemnicę, ale chciał jej tym odplacić za szlachetną macierzyńską opiekę, jaką otoczyła dzielna staruszka ukochaną Dolores, chroniąc ją od zguby.

Staruszka siedziała właśnie przed domkiem w głębokim fotelu, wdychając pełną pierśią aromat wiosennego powiewu. Twarz jej blada była jeszcze zapadnięta, ale w oczach widać było powracającą ochotę do życia. Z uprzejmym uśmiechem wyciągnęła rękę ku młodemu człowiekowi, dziękując mu w gorących słowach za okazane jej dobrodziejstwo.

Frank uśmiechnął się życzliwie, skłoniwszy głowę z głębokim szacunkiem.

— Co uczyniłem dla pani — rzekł uprzejmie — niech będzie słabym dowodem głębokiej wdzięczności, jaką względem pani uczuвам i nigdy uczuwać nie przestanę za dobroć, jaką pani okazała pewnej nieszczęśliwej istocie, bardzo bliskiej mojemu sercu. Wzruszenie przerwało mu mowę.

Po długiej chwili dopiero zdołał zapanować na dnim o tyle, że wyluszczył pani Riwer cel swego przybycia.

Ale wiadomość, jakiej mu udzieliła, rozbila do reszty jego słabą nadzieję, jaka go trzymała przy życiu dotychczas.

Kiedy mu opowiedziała szczegóły ucieczki, nie mógł już wątpić, że Dolores znalazła śmierć w nurtach strumienia w Blackford.

Pani Riwer wylewała również gorzkie łzy, kiedy jej opowiedział, co się ujawniło w czasie jej choroby. Żal jej było nie tylko Dolores i dziecka, ale niemierniej również i tego szlachetnego człowieka, który żegnał ją w tej chwili zupełnie złamany na duszy.

Pogrążony w swojej ciężkiej boleści powracał Frank do domu, nie widząc nic dokoła siebie.

Naraz woźnica stanął, wstrzymując raptownie konie. W pierwszej chwili, wyrwany z ciężkiej zadumy, Edward nie mógł sobie zdać sprawy, co się z nim dzieje. Oprzytomniwszy wyrzwał przez szybę karety, ażeby zobaczyć, dlaczego się powóz zatrzymał. Dojrzał cizbę ludzkich postaci.

Przypuszczając, że mogło się stać jakieś nieszczęście, w którym mógłby okazać pomoc, spytał jakiegoś robot-

nika, stojącego tuż obok, o powód zbiegowiska.

— Nic nadzwyczajnego! — odparł zapytany, ruszając ramionami. Wariatka mandolinistka znów śpiewa na ulicy, więc ludzie się zbierają, ażeby jej posłuchać.

Chodziło więc o jakąś nieszczęśliwą. Wystarczyło to dla Franka, żeby się zainteresować.

— Szalona mandolinistka? — spytał. Któż to taki?

Robotnik nie umiał go objaśnić, ale znalazła się jakaś kobieta, która słysząc pytanie bogatego pana, chętnie pospieszyła z odpowiedzią.

— Co ona za jedna, tego właściwie nikt nie wie dotąd rzekła. Ona sama nazywa siebie Lili i zjawiała się w tej okolicy miasta przed paroma tygodniami zaledwie. Od tego czasu przychodzi tu dość często, a ludzie dają jej chętnie trochę pieniędzy, gdyż jest to nie tylko jakaś nieszczęśliwa, którą niepodzielona miłość musiała doprowadzić do obłądki, ale kobieta piękna jak anioł i czysta jak święta jaka! Doprawdy, proszę pana, warto wyjść z karety i przekonać się, czy nie mam racji. Proszę posłuchać, właśnie zaczyna śpiewać.

W istocie do uszu Franka doszły w tej chwili dźwięki czarującego głosu kobiecego. Pieśń była prosta, ludowa, jaką matki usypiają swoje dzieci. Śpiewaczka wtórowała sobie na mandolinie.

Tekst pieśni był mu nieznany, ale melodia i wykonanie słodkim, miłym głosem chwyciło go za serce, poruszając w nim wszystkie rozwiane marzenia.

Stał zasluchany, bojąc się stracić jednego dźwięku. Co go tak dziwnie wzruszało, czy bolesna skarga samej melodii, czy też drżące tony śpiewaczki, nie mógł sobie zdać sprawy, uczul jednak nieprzepartą chęć ujżenia zbliska biednej wariatki.

Wysiadł z karety i szedł ku niej, torując sobie drogę wśród zwartego tłumu, który mu się ustępował z szacunkiem.

Ale kiedy spojrzął w jej twarz, przerazenie odmalowało się w jego oczach.

Czy to rzeczywistość, czy złudzenie?

Ta twarz, to czoło, te oczy!... a przy tym kolor tych jasnych, złotych włosów, spadających na ramiona!...

Uczul jakiś zamęt w głowie.

Ścisnąc skronie rękami, zupełnie zapomniawszy o otoczeniu, postąpił ku wariatce kilka kroków, wołając: Dolores!

(Ciąg dalszy nastąpi)

Skradzione dziecko

64) — Nie mówmy już o tym... Pawle, ja wiem, że mieszkasz z ojcem przy ulicy Saint-Maur, gdzie nie mogę się pokazać, ale wiem także, że masz własną pracownię przy bulwarze Clichy, mogłabym tam przyjść?...

— Dlaczego nie przyszłaś dotąd?

— Dlaczego... nie śmiałam, a Bóg tylko wie, jak walczyłam z sobą, nie śmiałam, Pawle, stanąć przed tobą...

— O, matko!

— Bo widzisz, gdybym przyszła do twojej pracowni, a ty byś mnie odpuścił z pogardą, byłby to dla mnie cios śmiertelny.

Zakryła twarz rękami i zapłakała.

— Pawle — rzekła potem — jeżeli będziesz obstawał przy swoim, oto co nastąpi: przepaść między mną i twoim ojcem powiększy się jeszcze.

— Wiem czym ją zapełnić — odpowiedział z błyskiem w oczach.

— Pawle, nie mogę cię za to ganić, że jesteś dla mnie dobry i szlachetny podziwiam cię, jestem dumna z ciebie! Ale gotujesz sobie cierpienie, których chciałabym ci oszczędzić, raz jeszcze powtarzam: nic nie uzyskasz od ojca, pozostanie jak był bez litości. Wiem, co powie i to mnie przeraża! Będziesz słuchał go, nie zamkniesz bowiem uszu na te straszne słowa, Bo-

że mój! A potem przestaniez może mnie kochać.

— Nie mów tak matko! — zawołał Paweł.

— Dajmy na to, że przez litość nie zdrucysz mi serca, i nawet przebacysz. Ale pomiędzy ojcem a mną w bardzo trudnym znajdziesz się położeniu. Bóg mi świadkiem, że nie myślę cię odciągać od ojca, lecz on Pawle? Zazdrosny o twoje przywiązanie, nie będzie chciał podzielić i odbierze cię matce... Pawle, on zabroni ci widywać się ze mną!

— Matko — odpowiedział młody człowiek, nie stanie się to, czego się obawiasz, a gdyby nawet, to pierwszy raz powiem ojcu: „Nie będę ci posłuszny”.

— A potem?

— Nie przestając go kochać, będę przychodził do ciebie.

— To wojna otwarta.

— Mała szermierka — rzekł Paweł z uśmiechem. Wiesz, czego chcę, matko, zbliżenia najpierw, a potem pojednania. Inaczej nie mogę być szczęśliwy. Nie nalegaj matko, żebym zmienił zdanie, bo to jest powinność moja.

Leonia wstrząsnęła głową ze smutkiem.

— Niestety! Nie mogła wyjawic

synowi udręczeń swoich. W tej chwili przede wszystkim, gdy uczucie syna tak ją uszczęśliwiało, nie mogła mu odkryć całej ohydy swojej przeszłości...

— Widzę — rzekła drżącym głosem — że nie odstąpisz od swego zamiaru i to mnie przeraża. A wreszcie niech się stanie, niech wypełni się moje przeznaczenie! Sądziłam, że zachowałem mi jeszcze największe... A jednak, Pawle, mógłbyś zczekać okazji...

— Do czego to stosujesz droga matko?

— Do twojego ożenku.

Paweł zdrzął nieznacznie.

— Czy nie myślisz już o małżeństwie? — zapytała Leonia.

— Owszem — odpowiedział artysta, zaczerwieniwszy się po uszy — i z pewnością kiedyś się ożenię.

— Otóż Pawle, zdziwił się zapewne, gdy powiem, że poszukuję właśnie stosownej dla ciebie partii.

— Doprawdy! — rzekł młody człowiek niespokojnie.

— Uspokój się — ciągnęła z ożywieniem — dla ciebie będę wymagająca, chcę, żeby ta, której dasz nazwisko i która kiedyś podzieli z tobą sławę, była młoda, ładna, dystygowana, wykształcona i bogata.

— Wszystko dobrze, moja matko, ale ja wcale nie dbam o majątek.

— Jednak Pawle...

— Kocham pracę i mam prawo liczyć na swój talent.

— Bez wątpienia, lecz wiesz chyba, jak ważnym czynnikiem w życiu jest pieniądź.

— Mam ołówki, pędzle, farby i chęć do pracy, prawdziwa moja siła leży w umiłowaniu sztuki.

— Czyż to powód do pogardzania majątkiem, jeżeli przyjdzie do ciebie. Czyżbyś miał wstręt do ożenienia się z panną bogatą, dlatego, że nie zarabiasz jeszcze wiele? Ależ Pawle, ty nie jesteś biedny, możesz mieć wymagania, nie wiem co od ojca dostaniesz, ale ja mogę ci dać zaraz sto, dwieście tysięcy franków!

— Dziękuję ci matko, dziękuję z całego serca — odrzekł Paweł wzruszony — ale nigdy nie będę potrzebował tyle pieniędzy. Kilka tysięcy wystarczy mi i te dostanę od ojca.

Leonia milczała chwilę z miną niezadowoloną.

— A zatem — rzuciła niby od niechcienia — gdybym ci przedstawiła panienkę, piękną, młodą...

— Matko, proszę cię — przerwał młody człowiek — nie rób sobie ambarasu, bo to napróżno. Małżeństwo dla mnie nie może być interesem: widzę w nim połączenie dwóch dusz, związek oparty na miłości wzajemnej.

— Skąd wiesz, że nie pokochałbyś panienki, którą chcę ci przedstawić?

(Ciąg dalszy nastąpi)

Tabela loterii

10 dzień ciągnięcia 4-ej klasy 43-ej Loterii Państw.

Główne wygrane

I i II ciągnięcie

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. pada na nr. 19170

25.000 zł.: 139981

10.000 zł.: 38270 77301 99638

5.000 zł.: 44809 60645 78153 88455 115940

2.000 zł.: 4280 7621 38870 41203 52369 61826 82000 98286 109181 111514 125330 139650 157851 158638

1.000 zł.: 1416 4709 14296 21406 23385 27034 29016 32222 32654 33111 34667 40322 45812 46124 46858 47440 51868 58037 66615 75493 81104 83796 105901 106618 107138 108089 109221 109291 116838 117999 123588 128306 129967 131977 133048 134726 137447 138502 143387 148890 158052 154033 159132

Wygrane po 250 zł

102 69 482 548 692 93 792 814 20 284 152 72 367 620 755 73 873 907 2030 110 23 444 574 98 752 855 867 965 3037 131 45 386 88 481 4283 130 540 46 78 608 9 63 69 77 839 972 98 5047 43 86 352 59 95 400 49 53 508 49 90 792 756 60 6028 71 84 159 80 262 71 342 481 566 7181 250 384 454 55 652 646 752 863 8043 75 109 240 307 52 477 615 29 53 867 79 9048 344 476 525 629 772 812 10074 57 273 360 622 45 69 71 83 758 62 802 28 11046 76 309 400 1798 532 607 769 92 852 12016 135 258 368 99 420 542 60 68 623 88 786 96 921 35 41 46 13073 104 8 77 200 511 67 68 602 806 47 75 92 940 73 14029 107 221 376 648 842 941 15049 147 249 711 76 708 917 57 16089 214 335 546 701 28 65 99 841 64 971 16089 214 17005 345 426 66 69 86 89 560 59 622 774 894 99 965 18030 35 530 658 792 819 19018 116 217 701 67 821 20105 93 438 516 61 66 86 93 95 6070 885 950 96 21172 206 28 372 440 31 631 85 705 823 494 22188 251 439 551 679 86 731 803 55 975 23412 90 611 25 36 62 769 74 804 38 970 24010 260 81 498 570 630 712 25006 130 85 428 602 79 839 63 77 922 26013 39 129 40 234 361 70 475 549 665 69 763 81 84 819 41 27058 60 78 347 57 486 755 62 92 971 908 28 28341 535 754 706 819 25 937 29079 173 260 35 328 51 668 753 817 41 54 30001 105 42 78 470 715 63 892 94 951 31055 85 150 232 308 95 493 563 641 67 700 28 44 961 32003 67 70 265 309 487 765 819 954.

3309 61 228 59 331 96 414 564 627 45 75 82 771 82 34124 206 470 502 54 66 648 91 886 92 943 35053 74 134 89 313 91 652 773 36090 116 306 555 91 902 62 71 37171 202 13 525 707 25 966 38008 23 101 42 202 72 338 92 580 717 872 926 44 39036 189 297 477 89 529 752 818 67 982 40020 48 68 95 129 202 300 12 25 596 639 86 782 817 23 70 952 41039 161 245 496 680 741 954 42170 279

422 35 682 757 969 86 43026 186 239 327 32 93 561 623 44017 97 401 513 19 70 617 713 64 843 905 45203 25 311 35 400 6 504 83 829 46058 354 93 476 652 776 811 58 67 945 70 47039 55 397 545 65 66 618 710 840 973 48060 221 322 470 524 59 645 879 49117 95 304 505 22 32 47 596 783 912 59 81

50082 84 116 231 74 387 401 67 519 96 807 16 906 27 42 60 51064 147 77 497 732 52004 19 27 96 150 238 364 636 80 798 829 976 53028 278 419 26 66 731 70 807 39 904 38 47 94 54242 364 425 506 11 93 600 21 909 64 85 55121 36 215 313 423 205 575 619 57 773 800 959 56085 331 473 597 781 82 810 63 926 52 97 57009 28 61 80 101 42 54 314 26 65 67 520 33 91 623 65 77 890 58029 177 273 450 512 81 622 730 40 808 68 913 71 59002 15 26 358 406 41 600 700 932 69

60064 148 248 440 507 33 40 49 721 67 91 814 45 95 953 61028 473 667 93 844 926 75 62087 211 472 78 96 672 95 761 82 85 872 952 63072 370 433 504 837 64016 224 372 400 26 600 787 932 69 65062 140 425 550 636 40 72 739 66168 419 649 93 878 962

67162 397 613 85 97 723 53 810 915 61 68008 12 519 33 631 989 69019 103 90 220 23 96 326 32 575 610 795 920 70110 269 593 600 67 703 62 72 805 55 62 965 89 71026 30 210 377 430 94 549 97 602 23 762 813 16 98 950 72070 77 57 194 261 388 420 38 647 60 734 933 51 73032 51 65 86 196 805 79 85 481 503 53 611 28 36 788 812 26 74080 56 166 282 379 655 75353 417 676 798 910 36 74 76834 295 535 77051 74 166 261 419 45 594 918 32 39 92 78177 261 67 377 78 84 497 527 64 92 627 700 204 918 79105 9 54 536 631 90 744 851 975 80000 92 172 331 409 702 12 35 37 94 926 81107 882 415 626 65 843 65 82020 101 28 73 95 225 83 344 61 478 97 565 770 839 83008 30 316 427 206 84028 110 235 62 371 444 70 784 867 92 942 85091 203 336 421 23 82 610 920 44 74 86046 173 255 598 716 60 63 898 924 27 34 74 87096 127 309 13 46 549 782 801 98 999 88207 366 76 443 82 942 93 89047 131 214 45 97 363 445 643 90141 44 93 98 282 605 21 76 703 892 905 35 91180 298 300 73 421 69 581 97 629 64 710 22 52 823 92261 332 83 441 62 703 67 811 93048 69 108 49 230 630 740 55 812 23 42 94256 91 394 401 44 637 813 80 919 95005 165 97 309 516 97 852 97064 176 240 351 98 408 30 234 91 717 65 835 57 923 84 98056 153 359 82 83 86 96 626 718 41 72 961 74 99097 109 253 321 470 98 542 678 718 75 924

100014 73 144 274 358 61 74 400 516 79 83 847 58 938 61 67 101029 318 19 462 516 42 634 817 67 948 102018 88 89 235 372 466 77 636 807 42 47 98 921 103598 688 10407 170 614 743 48 78 881 105114 715 84 839 988 106111 76 496 538 618 781 862 68 969 91 107234 346 406 42 48 79 94 512 672 89 764 966 108019 92 327 49 62 546 612 84 925 109059 125 295 458 91 548 736 546 68 945 76

110133 305 41 552 65 805 111051 72 102 216 362 411 511 54 675 746 869 995 112024 190 348 65 410 20 77 505 800 89 988 113106 365 425 43 774 842 912 114106 448 532 738 115096 151 74 263 66 554 612 91 773 959 99 116021 83 222 540 669 830 38 76 88 960 117226 99 722 27 74 91 828 910 44 50 118170 470 514 641 50 51 71 943 45 119090 109 39 345 80 487 85 554 850 79

120306 415 30 95 548 629 710 877 121003 148 362 91 630 865 122349 537 63 74 910 54 123081 160 71

94 690 753 840 43 951 74 124164 222 58 78 80 742 843 82 125097 247 464 627 28 59 60 844 63 919 75 75 126037 81 109 200 86 51 56 80 640 954 127008 288 358 458 80 128142 298 341 570 609 49 838 901 129037 319 484 546 72 640 46 67 717 26 60

130057 79 98 371 448 68 586 627 814 39 131086 132 274 436 534 81 86 661 754 967 94 98 132070 80 104 19 325 72 451 789 822 981 82 133150 96 254 599 609 86 741 834 134051 75 104 244 303 99 635 38 809 27 32 97 550 135025 68 102 50 54 76 232 337 587 85 743 958 136162 317 427 583 666 93 855 82 908 137123 39 218 332 90 416 32 60 675 731 78 808 77 909 138292 454 505 9 829 89 963 73 91 139070 219 31 74 439 48 538 83 94 97 790 883 140262 63 395 141140 256 67 329 47 68 89 424 25 76 509 25 35 42 45 56 85 604 10 32 99 775 837 975 142008 47 440 79 603 75 774 941 143308 779 967 144039 156 252 346 401 51 556 82 689 761 939 145191 357 92 97 426 91 624 38 818 146067 135 72 80 223 325 450 647 809 933 39 37 147036 41 91 439 719 973 148289 308 563 660 149164 88 240 76 393 528 58 670 732 801 16 922 56 150036 199 293 397 402 622 757 846 151126 65 433 78 679 736 57 64 855 75 90 94 909 152043 51 124 245 417 60 500 757 59 953 153191 352 581 705 57 878 85 154033 174 356 476 838 933 36 80 155064 127 57 313 443 58 537 819 40 997 156003 109 50 559 965 157014 507 33 99 737 915 158043 101 398 405 713 90 97 856 936 159327 36 79 85 558 75 647 802 90 96

130057 79 98 371 448 68 586 627 814 39 131086 132 274 436 534 81 86 661 754 967 94 98 132070 80 104 19 325 72 451 789 822 981 82 133150 96 254 599 609 86 741 834 134051 75 104 244 303 99 635 38 809 27 32 97 550 135025 68 102 50 54 76 232 337 587 85 743 958 136162 317 427 583 666 93 855 82 908 137123 39 218 332 90 416 32 60 675 731 78 808 77 909 138292 454 505 9 829 89 963 73 91 139070 219 31 74 439 48 538 83 94 97 790 883 140262 63 395 141140 256 67 329 47 68 89 424 25 76 509 25 35 42 45 56 85 604 10 32 99 775 837 975 142008 47 440 79 603 75 774 941 143308 779 967 144039 156 252 346 401 51 556 82 689 761 939 145191 357 92 97 426 91 624 38 818 146067 135 72 80 223 325 450 647 809 933 39 37 147036 41 91 439 719 973 148289 308 563 660 149164 88 240 76 393 528 58 670 732 801 16 922 56 150036 199 293 397 402 622 757 846 151126 65 433 78 679 736 57 64 855 75 90 94 909 152043 51 124 245 417 60 500 757 59 953 153191 352 581 705 57 878 85 154033 174 356 476 838 933 36 80 155064 127 57 313 443 58 537 819 40 997 156003 109 50 559 965 157014 507 33 99 737 915 158043 101 398 405 713 90 97 856 936 159327 36 79 85 558 75 647 802 90 96

130057 79 98 371 448 68 586 627 814 39 131086 132 274 436 534 81 86 661 754 967 94 98 132070 80 104 19 325 72 451 789 822 981 82 133150 96 254 599 609 86 741 834 134051 75 104 244 303 99 635 38 809 27 32 97 550 135025 68 102 50 54 76 232 337 587 85 743 958 136162 317 427 583 666 93 855 82 908 137123 39 218 332 90 416 32 60 675 731 78 808 77 909 138292 454 505 9 829 89 963 73 91 139070 219 31 74 439 48 538 83 94 97 790 883 140262 63 395 141140 256 67 329 47 68 89 424 25 76 509 25 35 42 45 56 85 604 10 32 99 775 837 975 142008 47 440 79 603 75 774 941 143308 779 967 144039 156 252 346 401 51 556 82 689 761 939 145191 357 92 97 426 91 624 38 818 146067 135 72 80 223 325 450 647 809 933 39 37 147036 41 91 439 719 973 148289 308 563 660 149164 88 240 76 393 528 58 670 732 801 16 922 56 150036 199 293 397 402 622 757 846 151126 65 433 78 679 736 57 64 855 75 90 94 909 152043 51 124 245 417 60 500 757 59 953 153191 352 581 705 57 878 85 154033 174 356 476 838 933 36 80 155064 127 57 313 443 58 537 819 40 997 156003 109 50 559 965 157014 507 33 99 737 915 158043 101 398 405 713 90 97 856 936 159327 36 79 85 558 75 647 802 90 96

130057 79 98 371 448 68 586 627 814 39 131086 132 274 436 534 81 86 661 754 967 94 98 132070 80 104 19 325 72 451 789 822 981 82 133150 96 254 599 609 86 741 834 134051 75 104 244 303 99 635 38 809 27 32 97 550 135025 68 102 50 54 76 232 337 587 85 743 958 136162 317 427 583 666 93 855 82 908 137123 39 218 332 90 416 32 60 675 731 78 808 77 909 138292 454 505 9 829 89 963 73 91 139070 219 31 74 439 48 538 83 94 97 790 883 140262 63 395 141140 256 67 329 47 68 89 424 25 76 509 25 35 42 45 56 85 604 10 32 99 775 837 975 142008 47 440 79 603 75 774 941 143308 779 967 144039 156 252 346 401 51 556 82 689 761 939 145191 357 92 97 426 91 624 38 818 146067 135 72 80 223 325 450 647 809 933 39 37 147036 41 91 439 719 973 148289 308 563 660 149164 88 240 76 393 528 58 670 732 801 16 922 56 150036 199 293 397 402 622 757 846 151126 65 433 78 679 736 57 64 855 75 90 94 909 152043 51 124 245 417 60 500 757 59 953 153191 352 581 705 57 878 85 154033 174 356 476 838 933 36 80 155064 127 57 313 443 58 537 819 40 997 156003 109 50 559 965 157014 507 33 99 737 915 158043 101 398 405 713 90 97 856 936 159327 36 79 85 558 75 647 802 90 96

130057 79 98 371 448 68 586 627 814 39 131086 132 274 436 534 81 86 661 754 967 94 98 132070 80 104 19 325 72 451 789 822 981 82 133150 96 254 599 609 86 741 834 134051 75 104 244 303 99 635 38 809 27 32 97 550 135025 68 102 50 54 76 232 337 587 85 743 958 136162 317 427 583 666 93 855 82 908 137123 39 218 332 90 416 32 60 675 731 78 808 77 909 138292 454 505 9 829 89 963 73 91 139070 219 31 74 439 48 538 83 94 97 790 883 140262 63 395 141140 256 67 329 47 68 89 424 25 76 509 25 35 42 45 56 85 604 10 32 99 775 837 975 142008 47 440 79 603 75 774 941 143308 779 967 144039 156 252 346 401 51 556 82 689 761 939 145191 357 92 97 426 91 624 38 818 146067 135 72 80 223 325 450 647 809 933 39 37 147036 41 91 439 719 973 148289 308 563 660 149164 88 240 76 393 528 58 670 732 801 16 922 56 150036 199 293 397 402 622 757 846 151126 65 433 78 679 736 57 64 855 75 90 94 909 152043 51 124 245 417 60 500 757 59 953 153191 352 581 705 57 878 85 154033 174 356 476 838 933 36 80 155064 127 57 313 443 58 537 819 40 997 156003 109 50 559 965 157014 507 33 99 737 915 158043 101 398 405 713 90 97 856 936 159327 36 79 85 558 75 647 802 90 96

130057 79 98 371 448 68 586 627 814 39 131086 132 274 436 534 81 86 661 754 967 94 98 132070 80 104 19 325 72 451 789 822 981 82 133150 96 254 599 609 86 741 834 134051 75 104 244 303 99 635 38 809 27 32 97 550 135025 68 102 50 54 76 232 337 587 85 743 958 136162 317 427 583 666 93 855 82